

**A HUDI20049 Szentgyörgypusztá
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Budapest
2020

Jelen fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztériummal kötött TMF/559/6/2017. ügyiratszámú támogatói okirat alapján, a Természetvédelmi kártalanítás fejezeti kezelésű előirányzat terhére készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 2509 Esztergom, Strázsa-hegy
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervezők

Vida Alexandra
Géczi Orsolya

Vezető szakértők

Baranyai Zsolt

Közreműködő szakértők

Kun András
Bérces Sándor
Klébert Antal

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2020

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1. A terület azonosító adatai.....	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód.....	6
1.3. Kiterjedés.....	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	6
1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)	6
1.4.2. Jelölő fajok (a *-gal jelöltek kiemelt közösségi jelentőségű fajok)	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások	8
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	8
1.7.2. Településrendezési eszközök	8
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	8
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	8
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	8
2. Veszélyeztető tényezők.....	10
3. Kezelési feladatok meghatározása	13
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	13
3.2. Kezelési javaslatok	13
3.2.1. Élőhelyek kezelése	14
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	41
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	41
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	43
3.2.5. Mellékletek.....	45
Kezelési egységek térképe (2019):	45
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	55
3.3.1. Agrártámogatások	55
3.3.2. Pályázatok	58
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	58
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	58
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	59
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	61

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	62
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése.....	63
1.1 Környezeti adottságok.....	63
1.1.1. Éghajlati adottságok.....	63
1.1.2. Vízrajzi adottságok.....	63
1.1.3. Talajtani adottságok.....	64
1.2 Természeti adottságok.....	64
1.2.2 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	66
1.2.3 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok.....	72
1.2.4 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok.....	72
1.2.5 A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok.....	77
1.3 Területhasználat.....	78
1.3.1 Művelési ág szerinti megoszlás.....	78
1.3.2 Tulajdoni viszonyok.....	78
1.3.3 Területhasználat és kezelés.....	78
2. Felhasznált irodalom.....	88
3. Térképek és mellékletek.....	89

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve: Szentgyörgypuszta kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója: HUDI20049

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése: 975,44 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

- Síksági pannon löszgyepek (6250)*
- Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelytípusok:

- Szubpannon sztyeppék (6240)*
- *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)

1.4.2. Jelölő fajok (a *-gal jelöltek kiemelt közösségi jelentőségű fajok)

- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok:

- hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)
- nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- kék pattanó (*Limoniscus violaceus*)
- nagy hősincér (*Cerambyx credo*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)
- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastrellus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület (ha)	Érintett terület %	Település területének érintettsége (%)
Alcsútdoboz	Fejér	753,0064	77,20	15,07
Etyek	Fejér	54,4843	5,58	1,03
Gyúró	Fejér	167,9456	17,22	6,89
Összesen		975,4363	100	

1. táblázat: Érintett települések

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Átfedés %	Védetté nyilvánító jogszabály száma
országos ökológiai hálózat magterület övezete	MT	Alcsútdoboz területén	735,3407	97,6	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
országos ökológiai hálózat magterület övezete	MT	Etyek területén	54,4843	100	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
országos ökológiai hálózat magterület övezete	MT	Gyúró területén	167,9456	100	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezete	OF	Alcsútdoboz területén	17,6657	2,4	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
ex lege védett természeti emlék (földvár)		Pogányvár Alcsútdoboz	2,1180	0,22	Természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény*
ex lege védett természeti érték (barlang)		Szentgyörgypusztai 1-6. számú barlangok Alcsútdoboz			Természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

2. táblázat: Egyéb védettségi kategóriák

* Egyedi jogszabállyal nem került kihirdetésre.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

- A tervezési terület ex lege védett természeti emlékekkel érintett, nem vonatkozik rá elfogadott természetvédelmi kezelési terv.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Alcsútdoboz
9/2002. (X.1.) számú önkormányzati rendelet Alcsútdoboz településrendezési tervéről és helyi építési szabályzatáról
- Etyek
12/2019. (VII. 2.) számú önkormányzati rendelet Etyek település helyi építési szabályzatáról
- Gyúró
6/2005. (IX. 29.) számú önkormányzati rendelet Gyúró helyi építési szabályzatáról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 5. sz. melléklete alapján a Mezőföldi Erdőtervezési Körzethez tartozik.

Ugyanezen rendelet 6. melléklete alapján a körzet erdőtervezés 2017-es évre volt besorolva. A körzeti erdőtervezési eljárás megindítására 2018. július 24-én került sor.

Hatályos körzeti erdőterv jóváhagyó határozat száma: PE-06/ERDŐ/6171-29/2018.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület kettő vadászatra jogosult vadásztársaság területére esik.

- Ózbak Vadásztársaság
 - vadgazdálkodási tájegység: Velencei Vadgazdálkodási tájegység
 - vadgazdálkodási terület kódszáma: 07-405650-511
 - vadgazdálkodási üzemterv érvényes: 2017. március 1 – 2037. február 28.
- Vál völgye Vadásztársaság
 - vadgazdálkodási tájegység: Vértes-hegységi Vadgazdálkodási tájegység
 - vadgazdálkodási terület kódszáma: 07-407050-510
 - vadgazdálkodási üzemterv érvényes: 2017. március 1 – 2037. február 28.

A vonatkozó tájegységi vadgazdálkodási tervek az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 12/2018. (VII. 3.) AM rendeletben találhatóak.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A természetmegőrzési területen nyilvántartott halgazdálkodási vízterület nem található.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- Magyarország felülvizsgált, 2015. évi Vízyűjtő-gazdálkodási Terve 2016. április
- Duna részvízyűjtő vízyűjtő-gazdálkodási terv, 2015. Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság 2016. április
- 1-14. Közép-Duna vízyűjtő alegység gazdálkodási tervezése 2015.

Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság 2016. április

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

2. Veszélyeztető tényezők

A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük a Natura adatlapon felsorolt tényezőket, amelyeket az aktuális állapotra alakítva ismertetünk. Az érintett terület %-os nagyságát a kJT teljes területéhez viszonyítva adjuk meg.

A területen belül ható veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy, M= közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	L	0,5	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) A faj védelme érdekében szükséges a gyepterületek élőhelykímélő kezelése. A nagy tűzlepke élőhelyeit kaszálással, vagy extenzív legeltetéssel javasolt hasznosítani. Ennek elmaradása a faj populációinak eltűnéséhez vezethet.
B02	Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is	H	80	Pannon cseres-tölgyesek (91M0) kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) Az állományok jelentős része elcseresített, kocsányos tölgygel mesterségesen elegyített és homogenizált korcsoport-megoszlású. Az elegyfák kiszelektálása elszegényíti az erdőt, jellegtelen állományok alakulnak ki.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	M	80	skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx credo</i>) kék pattanó (<i>Limoniscus violaceus</i>) nyugati pizsedenevér (<i>Barbastella barbastrellus</i>) A frissen kidőlt, illetve pusztuló faegyedek hiánya veszélyezteti a fajok előfordulását.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	M	80	kék pattanó (<i>Limoniscus violaceus</i>) A sarjeredetű, tőkorhadttal fák eltávolítása a kék pattanó életfeltételeit veszélyezteti. nyugati pizsedenevér (<i>Barbastella barbastrellus</i>) Erdei denevérfajok lakhelyei, búvóhelyei az idős, odvas, kéreglevált fák. Megőrzésüket az idős fák eltávolítása veszélyezteti.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	H	100	Pannon cseres-tölgyesek (91M0) Szubpannon sztyeppék (6240)* Síksági pannon löszgyepek (6250)* A vad által okozott károsítás veszélyezteti a még meglévő sztyepprét-foltokat.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy, M= közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	H	100	<p>Síksági pannon löszgyepek (6250)* Pannon cseres-tölgyesek (91M0)</p> <p>Az idegenhonos inváziós fajok terjedése a közösségi jelentőségű élőhelyek degradációját, megszűnését okozza.</p> <p>A jelölő élőhelyeken terjedőben van a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) és a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), amely kiszorítja az őshonos fajokat.</p>
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentős fajokon kívül)	H	100	<p>Pannon cseres-tölgyesek (91M0) Síksági pannon löszgyepek (6250)* Szubpannon sztyeppék (6240)* nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)</p> <p>Az idegenhonos inváziós fajok terjedése a közösségi jelentőségű élőhelyek degradációját, megszűnését okozza. A közösségi jelentőségű fajok populációi az élőhelyük megszűnésével eltűnnek.</p> <p>A jelölő élőhelyeken jelen lévő intenzíven terjedő, illetve inváziós fajok a fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), a nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>) a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>).</p> <p>A felnyíló gyepeken álló fenyesekben, cserjésekben jelen van a tövises lepényfa (<i>Gleditsia triacanthos</i>) is.</p>
K02	Leccsapolás	H	0,5	<p><i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)</p> <p>A kiszáradás (patak medrének szabályozása, majd bevágódása és csatornázás) következtében a növényzet elszegényedik, átalakul. Egykor valószínűleg láprétek is lehettek itt, ma már az ezek kiszáradása nyomán létrejött mocsárrétnek is csak töredékei vannak meg. A vízháztartási viszonyok drasztikus megváltoztatása visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat meg. A kiszáradással olyan szukcessziós folyamatok erősödhetnek fel (pl. cserjésedés), mely a populációk eltűnéséhez vezethet.</p>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy, M= közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
L02	Fajösszetétel változás természetes szukceszió következtében	M	20	Szubpannon sztyeppék (6240)* Síksági pannon löszgyepek (6250)* Az erős cserjésedés felszámolja a gyepeket. Az alászoruló gyepfoltok fajkészlete megritkul.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	L	100	Pannon cseres-tölgyesek (91M0) Síksági pannon löszgyepek (6250)* Szubpannon sztyeppék (6240)* <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Az élőhelyek átalakulnak, fajkészletük eljellegtelenedik, átalakul.

3. táblázat: Belső veszélyeztető tényezők

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Rendeltetés:

A terület elsődleges és stratégiai jellegű rendeltetése, hogy őrizze meg síksági pannon löszgyepek, pannon cseres-tölgyesek állományait, fajkészletét, a Szent-László-patak mentén az ártéri mocsárrétek állományait.

Célkitűzések:

- A jelölő élőhelyek, az azok alkotta élőhelykomplex (faállomány, erdőszegély, gyepek) tájképének, dinamikájának, a benne honos védett, fokozottan védett és Natura 2000 jelölő növény-, és állatritkaságok védelme és élőhelyük természetközeli állapotában való fenntartása, helyreállítása.
- A közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációi fragmentálódásának csökkentése.
- A jó állapotú síksági pannon löszgyepek, pannon cseres-tölgyesek természet szerű szerkezetének, fajkészletének megőrzése; a Szent-László-patak mentén az állományainak megőrzése.
- A jelölő erdei élőhelyek állományaiban a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy ahhoz funkciójában jobban közelítő használatok alkalmazásának előtérbe helyezése. A véghasználat kerülendő a tíz éves erdőtervezési cikluson belül – jelölő élőhely típusonként vizsgálva –, amennyiben több idősebb erdőállományt érintene, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba. A jelölő erdei élőhelyek állományaiban a tájidegen fajok elegyaránya sem növekedhet.
- A fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), fekete fenyő (*Pinus nigra*) és erdei fenyő (*Pinus sylvestris*) által veszélyeztetett jelölő gyeptársulások megóvása a degradációtól, az inváziós fajok terjedésének megállítása, állományaik csökkentése.
- Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési/kaszálási rendszer kialakítása és megvalósítása a síksági pannon löszgyepek területén a túlhasználat/alulhasználat elkerülése érdekében. A területen található cserjésedett, mesterségesen erdősített síksági pannon löszgyepek visszaalakítása gyepekké, vagy őshonos fajokkal erdővel mozaikos gyepekké.
- Az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjármű forgalom, crossmotorozás, quad, illegális bányászat) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kárt okozó földutak felszámolása. A lovas és gyalogos turista forgalom szabályozása, túraútvonalak kijelölése.
- A vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása a természeti értékek megőrzése érdekében.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg”.

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján

létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

3.2.1. *Élőhelyek kezelése*

Elsődleges problémát jelent, hogy a terület túlnyomó része vadaskert A területen található gyepek degradáltak, az állományok természetessége leromlott.

a. Erdők (összterület: 747,0669 ha)

Közösségi jelentőségű élőhelyek: 91H0 - Pannon molyhos tölgyesek* (56,2512,8 ha); 91I0 - Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal* (84,5114 ha); 91M0 - Pannon cseres-tölgyesek (29,1788 ha)

Állapot: A terület jelentős részén a jelentős vadállomány okozta károsítás következtében az erdők leromlott állapotúak. Az idegenhonos inváziós növényfajok mindhárom élőhely típusban jelen vannak és terjednek. A részleges vadkizárás a legértékesebb állományok bekerítésével hatásos lehet. Az akác és fenyőfoltok és az egyéb inváziós fajok állományainak eltávolítása kívánatos.

A Pannon molyhos tölgyesek (91H0)*, valamint az Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (91I0)* állományai töredékesek, szerkezetük, funkciójuk leromlott. Helyreállításuk csak nagymértékű terület használat változást követő élőhelyrekonstrukcióval lehetséges.

b. Rétek: (összterület: 144,3675 ha)

Közösségi jelentőségű élőhelyek: 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (10,3445 ha); 6240 - Szubpannon sztyeppék* (7,344 ha); 6250 - Síksági pannon löszgyepek* (22,6028 ha)

Állapot: Az élőhelyek egy részén a cserjésedés a fajkészlet ritkulásához, később a gyepek eltűnéséhez vezet. A felnyíló gyepeken végzett fekete fenyő telepítések az eredeti növényzet fajkészletének jelentős csökkenését okozza.

c. Szántók (összterület: 34,4005 ha)

Élőhely (közösségi jelentőségű élőhely nincs): T1 - Egyéves intenzív szántóföldi kultúrák. *Állapot:* Az egész területre az intenzifikált mezőgazdasági termelés jellemző. Ebből adódóan a terület természetességi állapota jelentősen leromlott. Az itt folyó gazdálkodás jelentős hatást gyakorol a környező gyepekre és vizes élőhelyekre. A nagymértékű növényvédőszer-, valamint műtrágyahasználat ezeknek a területeknek a leromlásához vezet, gyom- és inváziós fajok megjelenését és elterjedését segíti elő. Természetvédelmi cél lenne a földhasználók egyetértése esetén ezek figyelembevétele, egy természetkímélőbb gazdálkodási mód kialakítása, a gyepek körül 'védősáv' kialakítása.

A terület kezelésére vonatkozó javaslatokat a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok tárgyalásával kezdjük, utána következnek a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok.

A **gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatokhoz** tartoznak a beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, illetve az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek, javaslatok. beazonosítása.

Ezután következnek gazdálkodáshoz köthető, **mező-, erdő-, vad- és vízgazdálkodásra vonatkozó kezelési javaslatok**. Ezeket először kezelési egységek, majd gazdálkodási módok szerint csoportosítva adjuk meg.

Ezután következnek az egyes kezelési egységek részletes jellemzése, amit kezelési egységenként a hozzájuk tartozó előírás-javaslatok, valamint vadgazdálkodási és élőhelyrekonstrukciós javaslatok felsorolása követ. **Kezelési egységnek** azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot nevezzük, ami azonos kezelést igénylő élőhelyeket foglal magában, az előírt kezeléseket betartása által biztosítva a területen található jelölő értékek (fajok és/vagy élőhelyek) megőrzését. Az azonos kezelési egységbe tartozó élőhelyek különböző élőhelytípusba is tartozhatnak, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet; a hangsúly azon van, hogy kezelés szempontjából azonos igényűek.

A kezelési egységek lehatárolása alapvetően élőhelyek alapján történt, figyelembe véve a reális gazdálkodási lehetőségeket

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

- A területen bányák, anyagnyerőhelyek nyitása, valamint a meglévő illegális helyek használata nem kívánatos, az ökológiai hálózat magterület és folyosó övezetében új külszíni bányatelek nyitása, meglévő bővítése tilos. (Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény alapján).
- Új épület és építmény létesítése csak a közösségi jelentőségű élőhelyek területén kívül lehetséges.
- Gépjármű közlekedés csak az arra kijelölt utakon elsősorban a gazdálkodáshoz közvetlenül kapcsolódó mértékben kívánatos. Az egyéb jogosultak (pl. vízügyi munkavégzés) gépjármű közlekedés során a közösségi jelentőségű és a hazai jogszabályok által védett értékekben kárt nem okozhatnak. Az illegális gépjármű-közlekedés fokozottabb ellenőrzése javasolt a kritikus időszakokban.
- A terület határainál figyelmeztető, információs tábla állítása javasolt, mely mutatja a védett és Natura 2000 terület határait, az ott tartózkodásra vonatkozó legfontosabb szabályokat, röviden ismerteti a terület jelentőségét, látnivalóit.
- A területet az inert és lakossági hulladéktól mentesíteni szükséges.
- A területen áthúzódó nagyfeszültségű villanyvezetékek fenntartása során előzetesen egyeztetni szükséges a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság munkatársaival. A biztonsági sávok fenntartó kezelése nem károsíthatja a jelölő élőhelyeket (pl. inváziós fajok vegyszeres kezelés nélküli sarjadzást elősegítő mechanikus visszaszorítása nem javasolt).

Gazdálkodáshoz köthető javaslatok:

Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg.

- Az erdőgazdálkodás során olyan művelések alkalmazandók, amelyek a légyszárú özönfajok állományainak kialakulását megakadályozza, valamint szükséges a már meglévő állományok termésérlelésének megakadályozása az ültetvény erdőkben.
- A ragadozómadarak fészket tartó és a környezetében lévő fákat véghasználat során megtartani szükséges.

Vadgazdálkodás:

- A tervezési területen működtetett etetők, szórók 50 m-es körzetében a használatukból származó gyomosodást évi legalább kétszeri kaszálással szükséges felszámolni.
- A vadászat és vadgazdálkodás következtében keletkező hulladékot (pl. töltényhüvely, zsák, kötözőzsinór, fólia) a vadászatra jogosultnak a vadászterületről folyamatosan el kell távolítania.
- A közösségi jelentőségű jelölő gyepeket a vadászatra jogosultaknak kímélnie szükséges, a gépjármű közlekedés és a szórók, etetők elhelyezése során.

- Javasolt a részleges vadkizárás a legértékesebb állományok bekerítésével.
- Agyaggalamb-lövészetet a közösségi jelentőségű jelölő gyepék területén kerülni szükséges.
- Az alföldi körülmények között a tölgymakk terjesztésében jelentős szerepet játszó szajkó (*Garrulus glandarius*) állományát kímélni szükséges.

Kezelési egységek

A tervekészítés során a teljes kjTT-re készült ÁNÉR alapú élőhelytérkép és ez alapján több típusú élőhely is megtalálható a területen. Az azonos kezelést igénylő élőhelyek és élőhelykomplexumok és a reális gazdálkodási lehetőségek alapján az alábbi kezelési egységeket határoltuk le:

- KE1: Tölgyes erdők
- KE2: Rontott erdők
- KE3: Üde rétek
- KE4: Sztyepprétek
- KE5: Regenerálódó gyepék
- KE6: Cserjések
- KE7: Ültetvények
- KE8: Szántók
- KE9: Mesterséges létesítmények

1. Kezelési egység kódja, neve: KE1 – Tölgyes erdők

Kezelési egység meghatározása:

Tiszta tölgyesek, illetve más élőhelyekkel mozaikoló tölgyes területek, a Natura 2000 tölgyes élőhelyek állományai kerültek ebbe a kezelési egységbe.

Erősen leromlott, jellegtelen állományokról van szó. Nagy részük ma elcseresített származékerdő vagy letermelést követően körisekből, juharokból álló, tölgyet alig tartalmazó állomány. Elegyetlen, homogenizált korcsoportok jellemzik. Vadaskert lévén, erőteljes a vadkár, így szinte teljesen lecsupaszított aljnövényzet. Inváziós fertőzöttsége is jelentős. Szinte az egész területen jelen van a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), szórványosan előfordul még a kezelési egységben bálványfa (*Ailanthus altissima*) és magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), valamint selyemkóró (*Asclepias syriaca*).

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:	L1 – Mész- és melegkedvelő tölgyesek
	L2a – Cseres-kocsánytalan tölgyesek
	L2x – Hegylábi zárt erdőssztyep tölgyesek
	RC – Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
	S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91M0 - Pannon cseres-tölgyesek

91H0 - Pannon molyhos tölgyesek* (Megjegyzés: Az élőhelyet annak történeti jelentőségére tekintettel szerepeltetjük a tervben, az esetleges jövőbeli területhasználat változás esetén szükséges élőhelyrekonstrukciós feladatok megvalósíthatósága érdekében.)

91I0 - Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal* (Megjegyzés: Az élőhelyet annak történeti jelentőségére tekintettel szerepeltetjük a tervben, az esetleges jövőbeli területhasználat változás esetén szükséges élőhelyrekonstrukciós feladatok megvalósíthatósága érdekében.)

Érintett közösségi jelentőségű fajok: nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
kék pattanó (*Limoniscus violaceus*)
nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*)
közönséges denevér (*Myotis myotis*)
kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)

Érintett egyéb kiemelt fajok: közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*)
alpesi denevér (*Hypsugo savii*)
szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*)
rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*)
fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*)
durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)
szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A töredékesen fennmaradt élőhelytípusok javításának elengedhetetlen feltétele a vadkizárás, ezért javasolt a legértékesebb állományok bekerítése. Ily módon elősegíthető az aljnövényzet regenerálódása, az újulat fejlődése. Javasolt a tölgyes erdők faállományára természetesen jellemző elegyesség visszaállítása a cser és helyenként a kocsányos tölgy elegyarányának csökkentése. Ahol elsősorban akáccal és fenyőkkel történő felújítás zajlott, ott javasolt ezen foltok őshonos fajokkal történő szerkezetátalakítása. A területen jelenlévő inváziós fajok irtása szintén kiemelt fontosságú.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékén szereplő mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítása kiemelt feladat.
- A gazdálkodási célú erdészeti beavatkozások és a természetvédelmi célok összehangolása.
- Célkitűzés a folyamatos erdőborítás biztosítása, az adott élőhelyre jellemző fafajszerkezet és megfelelő korszerkezet kialakítása, mely erdőgazdálkodói szándék esetén biztosítható.

- Az idegenhonos, valamint a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát követően a fafajcserével járó erdőszerkezet átalakítás kívánatos a területen, az erdőgazdálkodóval egyeztetett helyszíneken és módon.
- Az erdőnevelések tervezése során arra kell törekedni, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fafajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják.
- A véghasználatok tervezése során arra kell törekedni, hogy a tájhonos fafajokkal jellemezhető faállomány típusok, illetve a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében a korosztályviszonyok kiegyenlített legyenek, mindig legyen idős erdő.
- Fontos a mikroélőhelyek (talajszinten odvas, törzsodvas, kéregsérült, elhalt koronarésszel rendelkező fák) megóvása, kialakítása.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása szükséges a természeti értékek megőrzése érdekében.
- Javasolt a részleges vadkizárás a legértékesebb állományok bekerítésével.
- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vízfolyásokat követő őshonos faállományokat a vízgazdálkodási tevékenységek során megőrizni szükséges.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet előírásait kell betartani.
- Erdőterületekre vonatkozóan be kell tartani az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet, valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendeletet és a Mezőföldi erdőtervezési körzet erdőtervét.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az

(EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

- A földhasználókra és a termelőkre vonatkozó, a selyemkóró elleni védekezési kötelezettség miatt szükséges betartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet előírásait.

b. Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. <i>(Megjegyzés: Az erdőgazdálkodóval egyeztetett erdőrészekben)</i>
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős, vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása. <i>(Megjegyzés: gazdálkodói szándék esetén elsősorban az alábbi fafajokkal: kocsánytalan tölgy, molyhos tölgy, mezei juhar, tatárjuhar, virágos kőris, vadgyümölcsök)</i>
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájidegen fafaj alkalmazása. <i>(Megjegyzés: az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 2. számú mellékletében az adott erdészeti tájra felsorolt bármely fafaj alkalmazható, de különösen a következő fafajok alkalmazhatók: kocsánytalan tölgy, molyhos tölgy, mezei juhar, tatárjuhar, virágos kőris, vadgyümölcsök)</i>
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása. <i>(Megjegyzés: Különösen vadgyümölcsök pl. barkócaberkenye, vadkörte)</i>
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E95	A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

4. táblázat: KE1 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

- Javasolt az erdők eredeti elegységének fokozatos visszaállítása, a cser és helyenként a kocsányos tölgy elegyarányának csökkentésével.
- El kellene távolítani a fenyő és akác foltokat és az inváziós fajok állományait.
- A lágyszárú fajok állományainak regenerálódására csak a vadfajok kizárásával van mód, amelyet gazdálkodói szándék esetén a legértékesebb állományok bekerítésével lehet elérni.

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok megvalósítása gazdálkodói szándék esetén lehetséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tájidegen, inváziós fajok területen történő visszaszorításával biztosítják az őshonos jelölő állományok – Pannon cseres-tölgyesek (91M0) – fennmaradását, regenerációját. Szükséges az erdők eredeti elegységének fokozatos visszaállítása.

A vadaskerti hasznosítás miatt csak részlegesen található meg az eredeti cserjeszint és aljnövényzet, a fafaj-készlet sok esetben inkább ültetvény jellegű, mint természet szerű. Az aljnövényzeti maradványok leginkább ott figyelhetők meg, ahol a fiatal felújításokat bekerítették, és a kerítésen belül – a vadfajok által megközelíthetetlen helyeken – egyes lágyszárú fajok populációi regenerálódásnak indulhattak. Ez mutatja, hogy a részleges vadkizárás – a leggazdagabb állományok bekerítésével – hatásos lehetne.

2. Kezelési egység kódja, neve: KE2 – Rontott erdők**Kezelési egység meghatározása:**

A Natura 2000 terület, kedvezőtlenebb természetességi állapotú egyéb erdei kerültek ebbe a kezelési egységbe besorolásra. Általában fiatal, középkorú jellegtelen, akáccal erősen elegyes állományok. Az inváziós fajok jelenléte itt is számottevő: zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*); szórványosan mirigyes mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*),

magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*). A magas vadlétszám ezeken a területeken is degradációt okoz.

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: P1 - Őshonos fafajú fiatalosok
 RB - Őshonos fafajú puhafás jellegűen vagy pionír erdők
 RC – Őshonos fafajú keményfás jellegűen erdők
 RDb – Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
 S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek: A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű élőhely

Érintett közösségi jelentőségű fajok: nyugati piszcedenevér (*Barbastella barbastellus*)
 skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:
 közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*)
 alpesi denevér (*Hypsugo savii*)
 vízi denevér (*Myotis daubentonii*)
 szőrös karú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*)
 rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*)
 fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*)
 durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)
 közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*)
 szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)
 éticsiga (*Helix pomatia*)
 nyuszt (*Martes martes*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen szükséges az inváziós fajok visszaszorítása, irtása: zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*). Javítva ezzel egyrészt az erdők állapotát, másrészt védve ezáltal a kezelési egység közösségi jelentőségű fajait, valamint a környező közösségi jelentőségű élőhelyeket és fajokat is.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékén szereplő mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítása kiemelt feladat.
- A gazdálkodási célú erdészeti beavatkozások és a természetvédelmi célok összehangolása.

- Célkitűzés az őshonos fafajú erdőrészekben a folyamatos erdőborítás biztosítása, az adott élőhelyre jellemző fafajszerkezet és megfelelő korszerkezet kialakítása, mely erdőgazdálkodói szándék esetén biztosítható.
- Az idegenhonos, valamint a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát után a fafajcserével járó erdőszerkezet átalakítás javasolt a közösségi jelentőségű jelölő élőhelyekkel érintkező területeken, az erdőgazdálkodóval egyeztetett helyszíneken és módon.
- Az erdőneveléseket úgy javasolt megtervezni, hogy azok az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fafajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják.
- Fontos az őshonos fafajokon lévő mikroélőhelyek (talajszinten odvas, törzsodvas, kéregsérült, elhalt koronarésszel rendelkező fák) megóvása, kialakítása.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Szükséges a vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása a természeti értékek megőrzése érdekében.
- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet, előírásait kell betartani.
- Erdőterületekre vonatkozóan be kell tartani az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet, valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendeletet és a Mezőföldi erdőtervezési körzet erdőtervét.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló

408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

- A földhasználókra és a termelőkre vonatkozó, a selyemkóró elleni védekezési kötelezettség miatt szükséges betartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet előírásait.

b. Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E16	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. <i>(Megjegyzés: kizárólag őshonos fafajú holtfa)</i>
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. <i>(Megjegyzés: kizárólag őshonos fafajú holtfa)</i>
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználatára és felújítására során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megővése.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. <i>(Megjegyzés: lágyszárú fajok csepegésmentes technológiával történő gyomirtószeres visszaszorítása is javasolt)</i>
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) történő megakadályozása.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig. <i>(Megjegyzés: őshonos fafajok esetén.)</i>
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

5. táblázat: KE2 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

- Javasolt fokozatosan visszaállítani az erdők eredeti elegységét, a cser és helyenként a kocsányos tölgy elegyarányának csökkentésével.
- A fenyő és akác foltok és az inváziós fajok állományainak eltávolítása javasolt.
- A fiatal felújítások bekerítése kívánatos egyes lágyszárú fajok populációi regenerálódásának érdekében.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységben végzett tevékenységek elsősorban a környező közösségi jelentőségű élőhelyek védelmét szolgálják az idegenhonos inváziós fás- és lágyszárú fajok visszaszorításával. A kezelési egységbe tartozó állományok szerkezetátalakítása hosszú távon biztosítja, hogy a szomszédos jelölő élőhelyek (pl. pannon cseres-tölgyesek (91M0)) természetessége ne romoljon az inváziós fajok terjedése miatt. A vadaskerti hasznosítás miatt csak nyomokban van meg az eredeti cserjeszint és aljnövényzet, a fafaj-készlet sok esetben inkább ültetvény jellegű, mint természetesen kialakult. Az aljnövényzeti maradványok leginkább ott figyelhetők meg, ahol a fiatal felújításokat bekerítették, és a kerítésen belül – a vadfajok által megközelíthetetlen helyeken – egyes lágyszárú fajok populációi regenerálódásnak indulhattak. Ez mutatja, hogy a részleges vadkizárás – a leggazdagabb állományok bekerítésével – hatásos lehetne.

3. Kezelési egység kódja, neve: KE3 – Üde rétek

Kezelési egység meghatározása:

A Natura 2000 terület déli részének, kis kiterjedésben megtalálható mocsárrétei alkotják a kezelési egységet. Főként kaszálóként, kisebb részeken legelőként használt területek. Fennáll a kiszáradás veszélye a patak medrének szabályozása, majd bevágódása és a csatorna jellegűvé alakítása miatt, ami a növényzet elszegényedéséhez, átalakulásához vezet.

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNER élőhelyek:	B5 - Nem zsombékoló magassárrétek D34 - Mocsárrétek
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	6440 - Ártéri mocsárrétek
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
Érintett egyéb kiemelt fajok:	Haris (<i>Crex crex</i>)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A terület kiszáradásának elkerülése, az élőhelyek megőrzése érdekében vízvisszatartásra lenne szükség a kezelési egységben. A mocsárrétek regenerációját elősegíthetné a kíméletes módon, magas fűtarlóval, évente egy-két alkalommal végzett kaszálás.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Kíméletes módon, magas fűtarlóval, évente egy-két alkalommal végzett kaszálás.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Szükséges a vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása a természeti értékek megőrzése érdekében.

- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Kulcsfontosságú a terület kiszáradásának megakadályozása, a vízvisszatartás a területen, a jelölő fajok és élőhelyek fennmaradása szempontjából.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

c. *Kötelezően betartandó előírások:*

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.
- A földhasználókra és a termelőkre vonatkozó, a selyemkóró elleni védekezési kötelezettség miatt szükséges betartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet előírásait.

d. *Javasolt előírások:*

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY23	A felhalmozódott fűavar eltávolítása.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (Megjegyzés: fokozott figyelemmel a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) élőhelyi igényeire a kétszer kaszált területeken az első kaszálást lehetőleg május 31-e előtt, de legkésőbb június 15-ig végezzék el, míg a második kaszálást augusztus második felére vagy szeptemberre időzítsék.)
GY91	Mozaikos kaszálás folytatása, egybefüggő kaszált terület nem haladhatja meg az 5 ha-t, vagy a terület 30%-át. A kaszálások között legalább 1 hét teljen el.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása. (Megjegyzés: Az esetleges haris költés védelme érdekében.)
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

6. táblázat: KE3 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területen korábbi vízügyi beavatkozások következtében a vízfolyás és a talajvíz szintje csökkent, vízvisszatartás lenne szükséges a mocsárrétek és a nedves élőhelyeket preferáló nagy tűzlepke védelme érdekében. A vízvisszatartást a lefolyást nem akadályozó műtárgyakkal, pl. fenékküszöb lehet megoldani. A mocsárrétek regenerációját elősegíti a kíméletes módon, magas fűtarlóval, évente egy-két alkalommal végzett kaszálás. (Az állományokat jelenleg is kaszálják.)

Kezelési javaslatok indoklása:

A közösségi jelentőségű jelölő lepkefaj, a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) élőhelyi igényeinek biztosítása érdekében javasolt kaszálási terv készítése, mivel a júniusban vagy júliusban történő kaszálás a nagy tűzlepkét (*Lycaena dispar*) korai fejlődési szakaszban (hernyó, báb) éri, amikor a populáció lényegesen sérülékenyebb.

4. Kezelési egység kódja, neve: KE4 - Szyeprétek

Kezelési egység meghatározása:

A pannon lejtősztyepek és sziklafüves lejtők, valamint a síksági pannon löszgyepek tartoznak a kezelési egységbe.

A lejtősztyepek különböző típusai a löszön, löszös fedőkőzeten és humuszos homokon, a területen többfelé megtalálhatók. Jellemzőjük a töredékesség, a cserjésekkel való kontaktus és az erőteljes cserjésedés, néhol akácosodás.

A löszsziepppek fajkészlete egyedi, a sziklagyepek (köztük a dolomitra jellemző sziklai gyepek) és törmelékes lejtőgyepek fajtái, valamint a sztyepprétek fajtái fordulnak itt elő.

Az egész kezelési egységet, így mindkét közösségi jelentőségű élőhelyet a korábbi fenyőtelepítések, a vadkártétel és az intenzíven terjedő, illetve inváziós fajok terjedése: akácosodás (*Robinia pseudoacacia*), zöld juhar (*Acer negundo*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), tövises lepényfa (*Gleditsia triacanthos*) veszélyezteti.

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: H3a – Köves talajú lejtősziepppek
H5a – Löszgyepek, kötött talajú sztyepprétek
P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6240 - Pannon lejtősziepppek és sziklafüves lejtők
6250 - Síksági pannon löszgyepek

Érintett közösségi jelentőségű fajok: A kezelési egység területén nem ismert közösségi jelentőségű faj

Érintett egyéb kiemelt fajok: A kezelési egység területén nem ismert egyéb kiemelt faj

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A cserjeirtás elengedhetetlen feltétel az élőhelyek védelme érdekében, hosszútávú fennmaradásukhoz kíméletes legeltetésre és/vagy kaszálásra lenne szükség. Az inváziós fajok irtása szintén kívánatos a területen a kezelési egység állapotának javulásához. A vadkár (taposás, rágás, túsás) enyhítéséhez javasolt a létszámuk csökkentése.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az inváziós fajok állományainak visszaszorítása szükséges.
- Bár a cserjésedés (mint az erdőfoltok regenerációjának korai fázisa) természetes folyamat, ám a gyepmaradványok töredékes volta és értékessége megkívánja, hogy a főként az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), gyepűrózsa (*Rosa canina*) és kökény (*Prunus spinosa*) alkotta cserjések visszaszorítása, foltszerű megritkítása, esetleg tölgyekkel való lecserélése megkezdődjön.
- Kíméletes legeltetés és/vagy kaszálás szükséges az élőhelyek fennmaradásához, állapotuk javításához.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A fenyő és akác foltokat hazai fafajokkal javasolt lecserélni.
- Az inváziós fajok állományainak visszaszorítása szükséges.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása szükséges a természeti értékek megőrzése érdekében

- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.
- Erdőterületekre vonatkozóan be kell tartani az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet, valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendeletet és a Mezőföldi erdőtervezési körzet erdőtervét.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

b. Javasolt előírások:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY23	A felhalmozódott fűivar eltávolítása.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY24	A gyepok természetvédelmi szempontú égetéhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása. (Megjegyzés: az egybibés galagonya (<i>Crataegus monogyna</i>), gyepürózsa (<i>Rosa canina</i>) és kökény (<i>Prunus spinosa</i>) alkotta cserjések visszaszorítása, foltszerű megritkítása, esetleg tölgyekkel való lecserélése.)
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY30	A természetes gyepokban az őshonos, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY43	Legeltetési sűrűség 0,6-1,0 állategység/ha. (Megjegyzés: 6240 élőhelytípusra vonatkozóan kíméletes legeltetés juhval)
GY57	Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (Megjegyzés: 6250 élőhelytípus esetében)
GY68	Legeltethető állatfaj: juh. (Megjegyzés: 6240 és 6250 élőhelytípusok esetében)
GY74	Kaszálás július 15. után lehetséges.
GY80	A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karamok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

7. táblázat: KE4 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A fenyő és akác foltok hazai fafajokkal történő lecserélése. Az inváziós fajok állományának eltávolítása. Az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), gyepürózsa (*Rosa canina*) és kökény (*Prunus spinosa*) alkotta cserjések visszaszorítása.

Kezelési javaslatok indoklása:

A platószegélyeken és meredek domboldalakon megjelenő élőhely-mozaikokat a cserjésedés és a korábbi fenyőtelepítések mellett a vadkártétel, valamint az akácodosás veszélyezteti. Bár ezen az erdőssztyepp-tájon a cserjésedés (mint az erdőfoltok regenerációjának korai fázisa) természetes folyamat, ám a gyepmaradványok töredékes volta és értékessége megkívánja, hogy a főként az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), gyepürózsa (*Rosa canina*) és kökény (*Prunus spinosa*) alkotta cserjések visszaszorítása, foltszerű megritkítása, esetleg tölgyekkel való lecserélése megkezdődjön. A terület legeltetése, vagy kaszálása megakadályozza a gyep avarosodását, biztosítja az élőhely fennmaradását.

5. Kezelési egység kódja, neve: KE5 – Regenerálódó gyepek

Kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységbe a Natura 2000 terület jellegtelen, gyomos, fajszegény, inváziós növényfajokkal fertőzött gyepterületei kerültek besorolásra.

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:	<p>OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek</p> <p>OB – Jellegtelen üde gyepek</p> <p>OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek</p> <p>OF – Magaskórós ruderális gyomnövényzet</p> <p>OG – Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet</p> <p>T5 – Vetett gyepek, füves sportpályák</p>
Érintett Natura 2000 élőhely:	A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű élőhely
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)
Érintett egyéb kiemelt fajok:	<p>szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)</p> <p>éticsiga (<i>Helix pomatia</i>)</p> <p>farkasalmalepke (<i>Zerynthia polyxena</i>)</p> <p>tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>)</p>

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen szükséges az inváziós fajok visszaszorítása, irtása (zöld juhar (*Acer negundo*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)). Elősegítve ezzel egyrészt a gyepek regenerálódását, másrészt védve ezáltal a kezelési egység fajait, a környező élőhelyeket és fajokat is.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A kialakult gyepek fenntartása kaszálással, vagy legeltetéssel.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása szükséges a természeti értékek megőrzése érdekében.
- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**a. Kötelezően betartandó előírások:**

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.
- A földhasználókra és a termelőkre vonatkozó, a selyemkóró elleni védekezési kötelezettség miatt szükséges betartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet előírásait.

b. Javasolt előírások:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY23	A felhalmozódott fűavar eltávolítása.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY30	A természetes gyepekben az őshonos, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepp állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
	egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (Megjegyzés: fokozott figyelemmel a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) élőhelyi igényeire.)
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szóó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

8. táblázat: KE5 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE5 kezelési egységhez tartozó jellegtelen üde gyepek esetében a legfontosabb elérendő cél a KE3 kezelési egységbe tartozó ártéri mocsárrétek (6440) jelölő élőhely helyreállítása a terület vízháztartásának javításával. Ezzel alkalmassá téve az élőhelyet az üde réteken jelenleg is megtalálható közösségi jelentőségű nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) számára. A faj élőhelyi igényeinek biztosítása érdekében kaszálatlan sávok meghagyása szükséges a területen, figyelemmel a lepke tápnövényére (lósóska fajok (*Rumex ssp.*))

Kezelési javaslatok indoklása:

A jelölő élőhely helyreállítása a közösségi jelentőségű nagy tűzlepke áttejedését segíti elő a K3 kezelési egységbe sorolt mocsárrétekről a KE5 kezelési egységben kialakított élőhelyekre. Az inváziós fajok irtása, visszaszorítása ugyancsak a jelölő élőhely helyreállítását szolgálja. Az inváziós fajok visszaszorításával a kezelési egységben található értékes fajok megóvása mellett a környező élőhelyek degradációja is megakadályozható.

6. Kezelési egység kódja, neve: KE6 – Cserjések

Kezelési egység meghatározása:

A Natura 2000 terület cserjései kerültek besorolásra ebbe a kezelési egységbe.

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P2a – Üde és nedves cserjések
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
- P3 – Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősítés
- P8 – Vágásterületek

Érintett Natura 2000 élőhelyek: A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű élőhely

Érintett közösségi jelentőségű fajok: A kezelési egység területén nem ismert közösségi jelentőségű faj

Érintett egyéb kiemelt fajok: A kezelési egység területén nem ismert egyéb kiemelt faj

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen szükséges az inváziós fajok visszaszorítása, irtása (zöld juhar (*Acer negundo*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*). Javítva ezzel egyrészt a cserjések állapotát, másrészt védve ezáltal a környező élőhelyeket, fajokat is.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A területek őshonos fajokkal való spontán erdősödését szükséges elősegíteni.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása szükséges a természeti értékek megőrzése érdekében.
- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.
- Erdőterületekre vonatkozóan be kell tartani az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet, valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendeletet és a Mezőföldi erdőtervezési körzet erdőtervét.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok

betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

- A földhasználókra és a termelőkre vonatkozó, a selyemkóró elleni védekezési kötelezettség miatt szükséges betartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet előírásait.

b. Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

9. táblázat: KE6 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó területeken élőhelyfejlesztési cél a cserjések fokozatos spontán őshonos erdővé alakulása, erdőtelepítés nélkül. Az inváziós, intenzíven terjedő növényfajok eltávolítása szükséges vegyszer használatával, az E70 előírás-javaslatban foglaltak betartása mellett.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységben a legfontosabb élőhelyfejlesztési cél a cserjés élőhelyek őshonos erdővé alakulása, amelynek feltétele az inváziós növényfajok eltávolítása.

7. Kezelési egység kódja, neve: KE7 – Ültetvények

Kezelési egység meghatározása:

Akác-, fenyő-, és nemes nyaras ültetvények kerültek a kezelési egységbe.

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: P2c - Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
S1 - Ültetett akácok
S4 - Ültetett erdei- és feketefenyvesek
S6 - Nem őshonos fafajok spontán állományai
S7 - Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek: A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű élőhely

Érintett közösségi jelentőségű fajok: skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)
tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

Érintett egyéb kiemelt fajok: éticsiga (*Helix pomatia*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Gazdálkodói szándék esetén az állományok őshonos fafajokkal történő szerkezet átalakítása javasolt.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Szükséges a vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása a természeti értékek megőrzése érdekében.
- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet előírásait kell betartani.

- Erdőterületekre vonatkozóan be kell tartani az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet, valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendeletet és a Mezőföldi erdőtervezési körzet erdőtervét.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.
- A földhasználókra és a termelőkre vonatkozó, a selyemkóró elleni védekezési kötelezettség miatt szükséges betartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet előírásait.

Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E16	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. <i>(Megjegyzés: Amennyiben őshonos fafajból biztosítható.)</i>
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős, vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. <i>(Megjegyzés: Amennyiben őshonos fafajból biztosítható.)</i>
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. <i>(Megjegyzés: Gazdálkodói szándék esetén elsősorban az alábbi fafajokkal: kocsánytalan tölgy, molyhos tölgy, mezei juhar, tatárjuhar, virágos kőris, vadgyümölcsök, hazai nyárok.)</i>
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása. <i>(Megjegyzés: Gazdálkodói szándék esetén. elsősorban az alábbi fafajokkal: kocsánytalan tölgy, molyhos tölgy, mezei juhar, tatárjuhar, virágos kőris, vadgyümölcsök, hazai nyárok)</i>
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. <i>(Megjegyzés: fokozott figyelemmel a hasas törpecsiga (Vertigo moulinsiana) élőhelyi igényeire.)</i>
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. (Megjegyzés: Különös tekintettel a bálványfára.)
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig. (Megjegyzés: A hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) élőhelyi igényeire figyelemmel az Alcsútdoboz 67B erdőrészletben max: 0,5 hektáros állomány rész visszahagyása.)
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

10. táblázat: KE7 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységen belül található ültetvények élőhelyfejlesztési célú átalakítása gazdálkodói egyetértés esetén javasolt. A vízfolyás mentén található magas sásos élőhelyek esetében az erdészeti beavatkozásokat az alábbiak figyelembe vételével szükséges végezni: A patak menti nemes nyaras letermelésekor állomány rész visszahagyására van szükség (maximum 0,5 ha kiterjedés), teljes talajelőkészítés nem alkalmazható.

Kezelési javaslatok indoklása:

A javaslatok a közösségi jelentőségű hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) védelme érdekében fontosak, mivel a faj a nedves, magas sásos élőhelyekhez kötődik. A talaj bolygatása, valamint az erőteljes taposás az élőhely károsodásához és a faj területről történő eltűnéséhez vezethet.

8. Kezelési egység kódja, neve: KE8 – Szántók

Kezelési egység meghatározása:

A Natura 2000 terület egyéves, intenzív szántóföldi kultúráit foglalja magába a kezelési egység

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

Érintett Natura 2000 élőhelyek: A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű élőhely

Érintett közösségi jelentőségű fajok: A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű faj

Érintett egyéb kiemelt fajok: A kezelési egység területén nem ismert egyéb kiemelt faj

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A szántóterületek esetében fontos a környező rét-, és gyepterületek közelségének fokozott figyelembe vétele. Szükséges lenne kerülni a fokozott műtrágya- és növényvédőszer használatot, mivel ez a környező gyepek fokozódó degradálódásához vezet, állat- és növényfajai is veszélybe kerülnek. Hosszú távon természetvédelmi szempontból javasolt ezen területek visszagyepesítése.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A szántók visszagyepesítése javasolt hosszú távon a potenciális vegetációnak megfelelő gyepkeverékekkel (mocsárrétekre, illetve homoki gyepekre jellemző fajokkal).
- A szántó művelési ágban nyilvántartott területeken javasolt visszaszorítani a kemikáliák használatát.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása szükséges a természeti értékek megőrzése érdekében.
- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

- Natura 2000 kijelölés alatt álló területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet, valamint a gyepké alakított szántók esetében a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.
- A földhasználókra és a termelőkre vonatkozó, a selyemkóró elleni védekezési kötelezettség miatt szükséges betartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet előírásait.

Javasolt előírások:

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkelteig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás és vadriasztó lánc használata.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése. A gazdálkodó értesítésétől számított 3

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
	munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek nem alkalmazhatók.
SZ35	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyagmennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ44	Fóliasátras és üvegházhasználat nem végezhető.
SZ45	Öntözés nem megengedett.
SZ46	Melioráció nem megengedett.
SZ47	Meszezés nem megengedett.
SZ48	Drénezés nem megengedett.
SZ71	A táblák területének 5%-án, azok valamely széléhez/széleihez igazítva vetett vagy fennhagyott (azaz: zöld vagy fekete) ugarsávok kialakítása a működési terület szerinti nemzetipark-igazgatósággal egyeztetve.
	Gyepesítésre vonatkozó előírás-javaslatok
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ64	A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges.
SZ67	Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők.
	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

11. táblázat: KE8 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A termőhelytől függően üde rét, vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése javasolt természetbarát gyepesítéssel. A gyepek telepítését követően legalább évi egyszeri kaszálás, vagy kíméletes legeltetés szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

A szántóterületek visszagyepesítése természetvédelmi szempontból kedvező változást eredményez.

Amennyiben extenzív gyepterületek alakulnak ki a jelenlegi szántók helyén, úgy megvan a lehetősége a jelölő élőhelyek és fajok térbeli terjedésének.

9. Kezelési egység kódja, neve: KE9 – Mesterséges létesítmények**Kezelési egység meghatározása:**

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak azok a területek, melyek a többi kezelési egységbe nem sorolhatóak. Alapvetően leromlott természetességi állapotú területek, telephelyek, tanyák kerültek ide besorolásra. A két tavi környezet valamenyest kedvezőbb állapotot mutat, a nem jelölő

közösségi jelentőségű denevérfajok mégsem arról a környékről, hanem az alcsúti vadászház területéről kerültek feljegyzésre.

Érintett védett természeti terület: A kezelési egység nem érint védett természeti területet

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:	U2 - Kertvárosok, szabadidős létesítmények U4 - Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók U9 - Állóvizek U10 - Tanyák, családi gazdaságok
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű élőhely
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	A kezelési egységben nem található közösségi jelentőségű élőhely
Érintett egyéb kiemelt fajok:	rőt korai denevér (<i>Nyctalus noctula</i>) szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben a környező élőhelyeket potenciálisan fertőző inváziós fajok visszaszorítását szükséges elvégezni.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vadgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása szükséges a természeti értékek megőrzése érdekében.
- Vadászati létesítmények elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet.
- Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni javasolt.

Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A vízgazdálkodási és a természetvédelmi célok összehangolása szükséges a természeti értékek megőrzése érdekében.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Javasolt előírások:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.

Kód	Vizes területekre vonatkozó előírás-javaslatok
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

12. táblázat: KE9 kezelési egységre vonatkozó javasolt előírások

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos inváziós fajok megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

A jogszerűen művelés alól kivett, beépített, használt, illetve beépítésre szánt területek intenzív használatának megszűnése esetén a termőhelynek legmegfelelőbb és a közvetlen környezetet figyelembe vevő élőhely helyreállítására kell törekedni. Az épületek felújítása során figyelemmel kell lenni az esetleges denevér kolóniák élőhelyének (telelő vagy szaporodóhelyének) megóvására.

Kezelési javaslatok indoklása:

A környező értékes élőhelyek megóvása érdekében fontos az inváziós növényfajok eltávolítása. Az épületek természetvédelmi szempontok figyelembe vételével történő felújítása a denevérfajok védelme miatt lényeges.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely rekonstrukciós javaslatokat a Kezelési Egységek leírásánál részleteztük, itt csak rövid összefoglalást adunk.

Az idegenhonos és inváziós lágymű- és fás szárú fajok visszaszorítása a teljes területen fontos feladat, gyakorlatilag valamennyi kezelési egységben (részletezve ld.: KE1, KE2, KE4, KE5, KE6, KE9). A jelölő gyepterületek megóvása érdekében a szukcesszió következtében terjedő őshonos cserjefajok állományának visszaszorítása szükséges (részletezve ld.: KE4).

Az üde rétek esetében kulcsfontosságú a terület kiszáradásának megakadályozása, a vízvisszatartás biztosítása a jelölő fajok és élőhelyek fennmaradása szempontjából (részletezve ld.: KE3)

A jogszerűen szántóként hasznosított területek esetében természetvédelmi szempontból javasolt azok visszagyepesítése (részletezve ld.: KE8).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A területen előforduló közösségi jelentőségű, illetve védett fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések elsősorban élőhely kezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé.

Az alábbiakban felsorolt fajok speciális környezeti sajátosságokat igényelnek (pl.: talajszintben elhelyezkedő odú, az adott tájban szűkösen rendelkezésre álló víz által kialakított élőhely). Ezek a fajok már kisebb, az élőhelyüket károsító beavatkozás hatására is eltűnhetnek a területről.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) (lásd KE3, KE5)

A faj jelölő értéknek javasolt a területen, populációjának növelése érdekében mindenképpen javasolt az igényeinek figyelembevétele. A tervezési területen a vízparti magaskórós, magasfüvű, sásos élőhelyeken ismert előfordulása.

A fajt érintő legfontosabb veszélyeztető tényező a nedves élőhelyeken történő antropogén beavatkozás, amely a terület vízháztartási viszonyainak megváltozásával jár. Ilyenek: a lecsapolás, elárasztás. A gyepterületek beszántása, illetve az inváziós növények terjedése, elsősorban a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) inváziója ugyancsak komoly veszélyeztető tényező. Azonban a faj expanziós képessége (egy-egy nőstény olyan nagy területet jár be, hogy gyakorlatilag mindig talál olyan élőhelyet, mely megfelelő a túlélésre) segíti fennmaradását. További fontos veszélyeztető tényező a rossz időben végzett kaszálás és a túllegeltetés is.

A vízháztartási viszonyok drasztikus megváltoztatása visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat meg, a kiszáradással olyan szukcessziós folyamatok erősödhetnek fel (pl. cserjésedés), mely a populációk eltűnéséhez vezethet. Összességében elmondható, hogy a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) egy mérsékelten higrofil (inkább mezofil) állat, amely oligofág és a limitáló tényezője valószínűleg a tápnövény rendelkezésre állása.

A nagy tűzlepke védelme érdekében szükséges a gyepterületek élőhelykímélő kezelése, különös tekintettel az üde és mérsékelten nedves gyepekre, sík- és hegyvidéki kaszálórétegre. A kaszálások során a nagy tűzlepke tápnövényeinek védelme és az imágók nektárforrásának biztosítása érdekében mindenképpen szükséges kaszátlan sávok (ún. búvósávok) vagy foltok meghagyása, amelyek az egyes kaszált parcellák területének minimum 5% de maximum 15%-át fedjék le. A kaszátlan sávok szélessége a szegélyhatás csökkentése érdekében mindig haladja meg a két métert, kaszátlan foltok fennhagyása esetén pedig területenként legalább két foltot célszerű fennhagyni. A gyomosodás elkerülése érdekében a kaszátlan sávokat-foltokat évente más területen javasolt kijelölni. A búvósávokat, kaszátlan foltokat az évente egyszer kaszált gyepeken is szükséges meghagyni, ugyanis a júniusban vagy júliusban történő kaszálás a nagy tűzlepkét (*Lycaena dispar*) korai fejlődési szakaszban (hernyó, báb) éri, amikor a populáció jelentősen sérülékenyebb. Legeltetés esetén javasolt az extenzív gyepgazdálkodásra előírt hektáronkénti 0,3-0,5 számos állat, és a mozaikos, adagoló legeltetés, különös figyelemmel a túllegeltetés és taposáskár elkerülésére.

A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) rendszeresen tenyészik ökotonokban, beleértve a természetes és mesterséges vízfolyásokat, erdőszegélyeket illetve vonalas létesítményeket (utak, vasutak rézsűje, villanypászta stb.) követő gyepekben, magaskórós szegélytársulásokban is, ezért célszerű ezeket az élőhelyeket is (a lehetőségeknek megfelelően) kaszálással vagy legeltetéssel hasznosítani, a fenti javaslatok figyelembe vételével.

A nagy tűzlepke potenciális élőhelyeinek jelentős részét (ártéri legelők, felhagyott kaszálók) a behurcolt magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) inváziója veszélyezteti. A magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) állományait azonban a fent ismertetett kezelések erősen visszaszorítják, elősegítve a gyepek regenerálódását, ezért a nagy tűzlepke populációinak védelme érdekében ezeket a felhagyott gyepeket javasolt újra kezelés alá vonni.

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) (lásd KE7)

A faj előfordulása egy ponton izolálódik a tervezési területen, elterjedése feltehetően ÉK-i irányban túlnyúlik a Natura 2000 terület határán. Tekintettel arra, hogy szűk tűrésű nedvességkedvelő, a magas növényzetet kedvelő fajról van szó, élőhelyének bolygatását lehetőség szerint el kell kerülni, illetve minimálisra kell csökkenteni.

A hasas törpecsiga védelme érdekében szükséges fenntartani a magassásos vegetációt, illetve megakadályozni a terület kiszáradását.

Kék pattanó (*Limoniscus violaceus*) (lásd KE1)

A faj előfordulása a tervezési területen a sarjeredetű 70-80 éves tölgy-cser állományokra korlátozódik. Lárvai a töodvas cserfák odvaiban találhatóak. Mivel elhalt fákhöz kötődő (szaproxilofág) fajról van szó, így megőrzése szempontjából kulcsfontosságú az odvas fák megtartása, illetve a korhadás folyamatának elején járó fák kímélete, a fahasználatok során azok állományban hagyása. A sarjaztatásos erdőfelújítás kedvezően befolyásolja a kék pattanó állományának fennmaradási lehetőségeit.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A természetvédelmi szempontú felmérések célja a területen előforduló, közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok rendszeres felmérése, továbbá a védett és veszélyeztetett fajok egyes populációinak nyomon követése, valamint a veszélyeztetett és/vagy természetközeli társulások megfigyelése. A vizsgálatok a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) sztenderd protokolljai alapján készülnek, amennyiben az adott faj felmérésére elkészült a felmérési protokoll.

A tervezési területen rendszeresen felmérésre kerülnek az NBmR keretein belül a táblázatban felsorolt védett növény- és állatfajok. A fajnév után megadjuk a felmért terület nevét és a mintavételi módszert.

Faj	Felmért terület neve	Felmérés módszere ¹
Szent István szegfű (<i>Dianthus plumarius regis-stephani</i>)	Szentgyörgypuszta kjTT	E
Leánykökörccsin (<i>Pulsatilla grandis</i>)	Szentgyörgypuszta kjTT	E
Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	Alcsútdoboz, Vérti erdő	NBmR protokoll szerint

13. táblázat. az NBmR keretein belül rendszeresen felmért fajok és módszerei

A tervezési területen szükséges az alábbi közösségi jelentőségű és védett fajok kutatása:

A bogárfajok közül a tervezési időszak alatt elvégezték a nagy höscincér (*Cerambyx credo*) a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), kék pattanó (*Limoniscus violaceus*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*) állományának részletes felmérését, amit a jövőben 6 évente javasolt megismételni.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. számú mellékletében felsorolt lepkefajok közül a farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*) fordul elő. A jelenlét megállapítására elegendő az imágók regisztrálása, állományainak monitorozása, amennyiben a területen mégis előfordulnak, transekt mentén

¹ NBmR mintavételi módszerek edényes növényfajok esetében:

A: az összes ismert lelőhely felmérését el kell végezni egy vegetációs perióduson belül az állományméret (számassági érték) meghatározásával.

B: az összes ismert lelőhely közül minimum 5 db, kiválasztott populáció felmérését kell elvégezni egy vegetációs perióduson belül, állományméret (számassági érték) meghatározásával.

C: az összes ismert lelőhely közül kiválasztott számú, 1x1 km-es négyzet(ek) felmérését kell elvégezni, egy vegetációs perióduson belül, az állományméret (számassági érték) meghatározásával.

E: „C” + a nemzeti park-igazgatóság területén előforduló összes ismert populációt is fel kell mérni, az állományméret becslésével 3 vagy 6 év alatt.

történő számlálással lehetséges, részletes populációnagyság becslésre irányuló felmérés során az egyedek egyedi jelölés visszafogása szükséges. Az állomány felmérését 6 évente javasolt megismételni.

Ugyancsak javasolt 6 évente megismételni a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) állomány felmérését is.

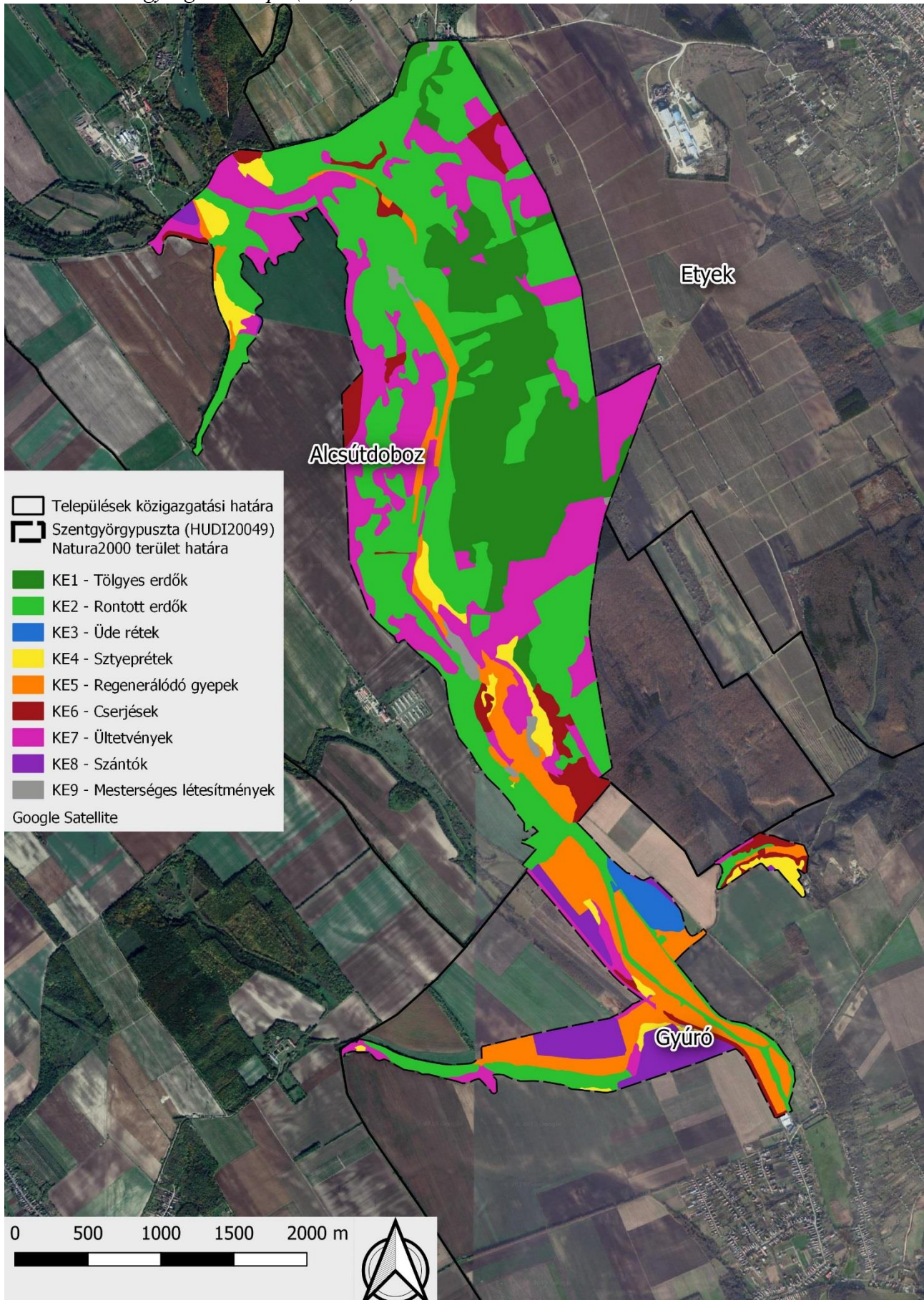
Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. mellékletében felsorolt, a területen feltehetőleg előforduló, kétéltű és hüllőfajok a zöld levelibéka (*Hyla arborea*), zöld varangy (*Bufo viridis*) a fürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), rézsikló (*Coronella austriaca*). A fentiekben felsorolt kétéltű és hüllőfajok populációinak célzott felmérését a megfelelő helyeken történő egyedi megfigyelések segítségével lehet elvégezni, valamint a kétéltű fajokat hang alapján történő azonosítással lehet regisztrálni.

A Szentgyörgypusztai kJTT területén előforduló denevérfajok: kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), alpesi denevér (*Hypsugo savii*), vízi denevér (*Myotis daubentonii*), szőrös karú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*) pisedenevér (*Barbastella barbastellus*). A többi faj jelenlétének vizsgálatára további kutatások szükségesek.

Az elkészült élőhelytérkép frissítése 10-12 éves ciklusonként szükséges. A térképezés során külön figyelmet kell fordítani az élőhelyeket veszélyeztető növényfajok esetleges terjedésére. Az élőhelytérkép készítésekor vizsgálni kell, hogy a kezelési tervben javasolt kezelések milyen hatással vannak az egyes élőhelytípusokra. Az élőhelytérkép készítésének szempontjai, módszertana NBmR élőhely-térképezés protokollban kidolgozott elvek szerint kell, hogy készüljön (Takács, Molnár szerk. 2009), azzal a kiegészítéssel, hogy az Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszerszerint kategorizált vegetációs egységeket be kell sorolni az élőhelyvédelmi irányelv 1. mellékletében felsorolt közösségi jelentőségű élőhelytípusokba is.

3.2.5. Mellékletek

Kezelési egységek térképe (2019):

Kezelési egységek által érintett hrsz.-ek és erdőrészek táblázat:

Kezelési egység kódja:	KE1
Kezelési egység megnevezése:	Tölgyes erdők
Terület nagysága:	169,9451 ha
Érintett hrsz.-ok: Alcsútdoboz:	0142/; 0143/b; 0144/; 0146/1; 0146/2; 0147/a; 0147/b; 0147/c; 0147/d; 0147/f; 0147/g; 0148/; 0149/3a; 0149/3b; 0149/3c; 0155/1; 0156/a; 0156/b
Etyek:	0281/; 0283/; 0284/; 0285/
Gyúró:	-
Érintett erdőrészek: Alcsútdoboz:	100A; 20A; 20B; 21A; 21ÚT 9; 23A; 23B; 24A; 24B; 24C; 24D; 24E; 24F; 24G; 24H; 24I; 24J; 24K; 24L; 24ÚT 2; 25A; 25B; 25C; 25E; 25F; 25I; 25ÚT; 26A; 26B; 26C; 26D; 26E; 32ÚT 1; 32VF; 33A; 33B; 33C; 33D; 33E; 33ÚT; 34A; 34B; 34E; 34F; 34H; 34I; 34J; 34ÚT 2; 36A; 36B; 36C; 36D; 36E; 36F; 36G; 36H; 36NY; 36ÚT; 37A; 37B; 37C; 37D; 37E; 37NY; 38E; 38ÚT 1; 39H; 39ÚT 1; 40A; 40B; 40C; 40D; 40E; 40F; 40G; 40H; 40I; 40J; 40K; 40NY; 40ÚT; 41A; 41B; 41C; 41TI; 41ÚT 1; 41ÚT 2; 43B; 43C; 43F; 43H; 43J; 43ÚT 3; 43ÚT 4; 48B; 48C; 48ÚT 3; 49A; 49NY
Etyek:	8B; 8D; 8E; 9G; 9H; 9I; 9J; 9K; 9NY
Gyúró:	-

Kezelési egység kódja:	KE2
Kezelési egység megnevezése:	Rontott erdők
Terület nagysága:	365,9597 ha
Érintett hrsz.-ok: Alcsútdoboz:	0136/1; 0136/2; 0137/1a; 0137/2a; 0137/2b; 0137/2c; 0137/2d; 0138/; 0139/1; 0139/2a; 0139/2b; 0140/; 0141/; 0142/; 0143/a; 0143/b; 0144/; 0146/1; 0146/2; 0147/a; 0147/b; 0147/c; 0147/d; 0147/f; 0148/; 0149/3a; 0149/3b; 0149/3c; 0155/1; 0156/a; 0156/b; 0156/c; 0157/1; 0157/3; 0157/6; 0157/7; 0157/8; 0158/; 0159/a; 0159/b; 0159/c; 0159/d; 0159/f; 0159/g; 0159/j; 0160/1; 0160/3; 0160/4; 0160/5; 0163/a; 0164/1; 0164/2c; 0165/b; 0165/c; 0165/d; 0165/f; 0166/
Etyek:	0281/; 0282/; 0283/; 0284/; 0285/
Gyúró:	018/62; 022/4; 022/5; 023/; 024/1; 024/5a; 024/7a; 033/10; 033/14; 033/15; 033/16; 033/17; 033/18; 033/19; 033/2; 033/20; 033/21; 033/22; 033/23; 033/24; 033/25; 033/26; 033/27; 033/6; 033/7; 033/8; 033/9; 034/; 037/1; 038/10; 038/11; 038/7; 038/8; 038/9; 041/; 046/1; 046/10; 046/18; 046/19; 046/2; 046/3; 046/4; 046/5; 046/7; 046/8; 046/9; 047/; 051/1; 051/3; 051/4; 051/6; 054/; 056/1a; 056/1b; 056/3; 056/7; 056/8; 056/9; 060/a; 060/b
Érintett erdőrészek:	
Alcsútdoboz:	100A; 20A; 20B; 21A; 21B; 21C; 21D; 21ÚT 9; 22C; 22NY; 23A; 23B; 24A; 24B; 24C; 24D; 24E; 24F; 24I; 24K; 24L; 24ÚT 1; 24ÚT 2; 25C; 25D; 25E; 25F; 25G; 25H; 25I; 25ÚT; 26C; 26CE; 26D; 26E; 26F; 26NY 1; 26NY 2; 27A; 27B; 27C; 27D; 27E; 27F; 27G; 27H; 27TI; 27ÚT; 28A; 28B; 28C; 28D; 28E; 28EY; 28G; 28ÚT; 28VI; 29A; 29C; 29D; 29E; 29EY; 29F; 29G; 29ÚT; 30A; 30B; 30C; 30D; 30E; 30ÉP; 30F; 30G; 30H; 30I; 30J; 30K; 30L; 30NY; 30TI 1; 30TI 2; 30TI 4; 30ÚT 1; 30ÚT 2; 30ÚT 3; 30VF; 31A; 31B; 31C; 31CE; 31D; 31E; 31G; 31H; 31I; 31ÚT 1; 31ÚT 2; 31ÚT 3; 31VF; 32B; 32C; 32D; 32E; 32F; 32H 1; 32H 2; 32I; 32NY; 32ÚT 1; 32ÚT 2; 32ÚT 3; 32VF; 33A; 33B; 33E; 33ÚT; 34B; 34C; 34D; 34E; 34F; 34G; 34H; 34I; 34ÚT 1; 34ÚT 2; 36A; 36B; 36C; 36D; 36G; 36H; 36I; 36J; 36NY; 36ÚT; 37C; 37D; 37NY; 38A; 38B; 38D; 38E; 38F; 38NY; 38ÚT 1; 38ÚT 2; 38VF; 38VF 1; 38VF 2; 39A; 39B; 39C; 39D; 39E; 39F; 39G; 39H; 39I; 39NY; 39TI; 39ÚT 1; 39ÚT 2; 39VF; 40A; 40G; 40H; 40ÚT; 43A; 43B; 43D; 43E; 43F; 43H; 43I; 43J; 43TI; 43ÚT 1; 43ÚT 2; 43ÚT 3; 44A; 44NY; 45A; 45B; 45C; 45D; 45E; 45F; 45G; 45NY; 45ÚT; 48B; 48C; 48D; 48E; 48F; 48ÚT 2; 48ÚT 3; 49A; 49B; 49C; 49NY; 49ÚT; 54A; 54NY; 54ÚT; 55A; 55ÚT; 67A; 67B; 67C; 67EY; 72A; 72B; 77B; 77C; 77E; 77F; 77G; 77TI
Etyek:	54TI; 8A; 8B; 8C; 8D; 8E; 8F; 8G; 8H; 8ÚT; 9A; 9B; 9C; 9D; 9E; 9F; 9G; 9H; 9J; 9K; 9L; 9M; 9N; 9NY; 9O; 9ÚT
Gyúró:	2EY; 5B; 5C; 5D

Kezelési egység kódja:	KE3
Kezelési egység megnevezése:	Üde rétek
Terület nagysága:	10,3447 ha
Érintett hrsz.-ok: Alcsútdoboz: Etyek: Gyúró:	- - - 041/; 046/19; 047/; 051/1; 051/3; 051/4
Érintett erdőrészek: Alcsútdoboz: Etyek: Gyúró:	- - - -

Kezelési egység kódja:	KE4
Kezelési egység megnevezése:	Sztyepprétek
Terület nagysága:	29,9477 ha
Érintett hrsz.-ok: Alcsútdoboz:	0136/2; 0137/2d; 0139/1; 0140/; 0141/; 0142/; 0149/3c; 0149/6a; 0149/6b; 0149/6d; 0155/2; 0156/b; 0157/3; 0157/4; 0157/7; 0157/8; 0160/5; 0163/a; 0163/b; 0164/1
Etyek:	-
Gyúró:	018/60; 022/2; 022/3; 022/4; 022/5; 033/12; 033/14; 033/2; 033/4; 033/5; 033/6; 033/7; 036/2a; 036/2b; 037/1; 056/3; 056/7; 056/8; 056/9
Érintett erdőrészletek: Alcsútdoboz:	28EY; 28ÚT; 28VI; 39H; 39TI; 43F; 43G; 43ÚT 2; 44A; 44NY; 48B; 48BA; 48C; 48EY; 48F; 48G; 48H; 48I; 48TI; 48ÚT 1; 67C; 67EY; 72A; 77B; 77CE; 77E; 77G
Etyek:	-
Gyúró:	4A; 4E; 5D

Kezelési egység kódja:	KE5
Kezelési egység megnevezése:	Regenerálódó gyepek
Terület nagysága:	104,0751 ha
Érintett hrsz.-ok:	
Alcsútdoboz:	0136/2; 0137/2b; 0137/2c; 0137/2d; 0138/; 0139/2a; 0139/2b; 0140/; 0142/; 0147/a; 0147/b; 0149/3c; 0149/6b; 0149/6c; 0149/6d; 0154/; 0155/1; 0155/2; 0156/a; 0156/b; 0157/1; 0157/3; 0157/6; 0157/7; 0157/8; 0158/; 0159/a; 0159/b; 0159/c; 0159/d; 0159/j; 0160/1; 0160/5; 0163/a; 0163/b; 0164/1; 0165/a; 0165/b; 0165/c
Etyek:	-
Gyúró:	018/60; 022/1; 022/2; 022/3; 022/4; 022/5; 023/; 024/1; 024/2a; 024/2b; 024/2c; 024/3a; 024/4a; 024/4b; 024/5a; 024/5b; 024/6a; 024/6b; 024/7a; 024/7b; 033/10; 033/14; 033/15; 033/16; 033/17; 033/18; 033/19; 033/2; 033/20; 033/21; 033/22; 033/23; 033/24; 033/25; 033/26; 033/4; 033/5; 033/6; 033/7; 033/8; 033/9; 034/; 037/1; 038/10; 038/11; 038/3; 038/4; 038/5; 038/7; 038/8; 038/9; 041/; 046/1; 046/10; 046/11; 046/12; 046/13; 046/14; 046/15; 046/16; 046/17; 046/18; 046/19; 046/2; 046/3; 046/4; 046/5; 046/7; 046/8; 046/9; 047/; 051/4; 054/; 056/1a; 056/1b; 056/3; 056/8; 056/9
Érintett erdőrészek:	
Alcsútdoboz:	27TI; 27ÚT; 28B; 28E; 28EY; 28ÚT; 28VI; 29E; 30E; 30F; 30G; 30TI 2; 30ÚT 2; 30VF; 31ÚT 1; 31VF; 32ÚT 1; 32VF; 38C; 38D; 38E; 38F; 38ÚT 1; 38ÚT 2; 38VF; 38VF 1; 38VF 2; 39I; 39NY; 39TI; 39ÚT 2; 39VF; 43EY; 43TI 9; 43ÚT 2; 45E; 48A; 48B; 48EY; 48F; 48G; 48TI; 48ÚT 1; 48ÚT 2; 72A; 77C; 77CE; 77D; 77G
Etyek:	-
Gyúró:	4A; 4B; 5B; 5C; 5D

Kezelési egység kódja:	KE6
Kezelési egység megnevezése:	Cserjések
Terület nagysága:	39,1887 ha
Érintett hrsz.-ok:	
Alcsútdoboz:	0137/2b; 0138/; 0139/2a; 0139/2b; 0141/; 0142/; 0144/; 0149/3b; 0149/3c; 0153/; 0154/; 0155/2; 0157/6; 0157/8; 0159/c; 0159/d; 0159/f; 0159/g; 0159/j; 0162/b; 0165/b; 0165/c; 0165/d
Etyek:	0281/; 0284/; 0285/
Gyúró:	022/1; 022/2; 023/; 024/1; 024/2a; 033/13; 033/2; 033/4; 033/5; 034/; 036/2a; 037/1; 038/10; 038/11; 038/3; 038/9; 041/; 051/6; 052/; 053/1; 054/; 056/1a; 056/1b; 056/3; 056/7; 056/8; 056/9; 060/a; 060/b
Érintett erdőrészletek:	
Alcsútdoboz:	21B; 22A; 22B; 22C; 22NY; 22TI; 23A; 23ÚT 9; 27E; 27F; 30E; 30F; 30G; 30TI 2; 30VF; 31E; 32A; 32B; 32G; 32NY; 32ÚT 3; 38A; 38ÚT 3; 39B; 39E; 39ÚT 2; 45A; 48B; 48C; 48D; 48E; 48F; 48ÚT 1; 48ÚT 2; 54A; 55A; 67C; 67EY; 77C; 77D
Etyek:	8A; 9A; 9O; 9ÚT
Gyúró:	2EY; 4A

Kezelési egység kódja:	KE7
Kezelési egység megnevezése:	Ültetvények
Terület nagysága:	211,1621 ha
Érintett hrsz.-ok: Alcsútdoboz:	0136/1; 0137/2a; 0137/2b; 0137/2c; 0137/2d; 0138/; 0139/1; 0139/2a; 0140/; 0141/; 0142/; 0144/; 0146/1; 0147/a; 0147/b; 0147/c; 0147/d; 0147/f; 0147/g; 0148/; 0149/3a; 0149/3b; 0149/3c; 0149/6a; 0149/6b; 0149/6c; 0149/6d; 0153/; 0155/1; 0156/a; 0156/b; 0157/1; 0157/3; 0157/4; 0157/6; 0157/7; 0157/8; 0158/; 0159/a; 0159/b; 0159/c; 0159/d; 0159/f; 0159/g; 0159/j; 0162/b; 0163/a; 0163/b; 0164/1; 0165/a; 0165/b; 0165/c; 0165/d; 0165/f; 0166/; 0167/2d
Etyek:	0281/; 0282/; 0283/; 0284/; 0285/; 0290/c; 0290/d; 0291/
Gyúró:	018/62; 022/3; 022/4; 022/5; 023/; 024/2a; 024/2b; 024/2c; 033/12; 033/13; 033/14; 033/15; 033/16; 033/17; 033/18; 033/19; 033/2; 033/20; 033/21; 033/22; 033/23; 033/24; 033/25; 033/26; 033/27; 033/4; 033/5; 033/6; 033/7; 033/8; 033/9; 037/1; 060/a
Érintett erdőrészek:	
Alcsútdoboz:	21A; 21B; 21C; 21D; 22A; 22B; 22C; 22NY; 23A; 23B; 23ÚT; 23ÚT 9; 24B; 24C; 24D; 24E; 24G; 24H; 24J; 24K; 24L; 24ÚT 1; 25A; 25C; 25ÚT; 26D; 27B; 27C; 27D; 27E; 27F; 27G; 27H; 27TI; 28E; 28EY; 28G; 28H; 28ÚT; 28VI; 29A; 29C; 29D; 29E; 29EY; 29F; 29G; 29ÚT; 30A; 30H; 30J; 30L; 31E; 31I; 31ÚT 3; 32A; 32B; 32D; 32F; 32G; 32H 1; 32H 2; 32I; 32NY; 32ÚT 2; 32ÚT 3; 34E; 34F; 34G; 34I; 34ÚT 2; 36C; 36D; 36E; 36F; 36I; 36J; 36NY; 36ÚT; 38A; 38B; 38C; 38E; 38F; 38NY; 38ÚT 2; 38ÚT 3; 38VF; 38VF 1; 38VF 2; 39A; 39C; 39D; 39E; 39G; 39H; 39I; 39NY; 39TI; 39ÚT 1; 39ÚT 2; 39ÚT 3; 39VF; 40G; 40H; 40I; 41B; 41C; 41TI; 41ÚT 1; 41ÚT 2; 43A; 43B; 43C; 43D; 43E; 43EY; 43F; 43G; 43H; 43I; 43J; 43TI; 43TI 9; 43ÚT 1; 43ÚT 2; 43ÚT 3; 43ÚT 4; 45A; 45B; 45C; 45D; 45F; 45G; 45ÚT; 48A; 48B; 48BA; 48D; 48E; 48EY; 48F; 48G; 48H; 48I; 48TI; 48ÚT 2; 49A; 49B; 49C; 49NY; 49ÚT; 54A; 54NY; 55A; 55ÚT; 60B; 67A; 67B; 67C; 72A; 72B; 77B; 77C; 77D
Etyek:	54TI; 8D; 8E; 8F; 8G; 8ÚT; 9A; 9B; 9C; 9D; 9E; 9F; 9G; 9H; 9I; 9J; 9K; 9N; 9NY; 9O; 9ÚT
Gyúró:	4A; 4B; 5B; 5C; 5D; 5E

Kezelési egység kódja:	KE8
Kezelési egység megnevezése:	Szántók
Terület nagysága:	35,4005 ha
Érintett hrsz.-ok: Alcsútdoboz: 0137/2d; 0163/a; 0164/1; 0165/a; 0165/b Etyek: - Gyúró: 018/60; 018/61; 018/62; 022/2; 022/3; 022/4; 022/5; 024/2a; 024/2c; 024/3a; 024/3b; 024/4a; 024/4b; 024/5b; 024/6b; 024/7a; 024/7b; 033/12; 033/13; 033/14; 033/15; 033/16; 033/17; 033/18; 033/19; 033/20; 033/21; 033/22; 033/23; 033/24; 033/25; 033/26; 033/27; 033/4; 036/2a; 037/1; 051/3; 056/3	
Érintett erdőrészek: Alcsútdoboz: 28A; 28ÚT; 72A Etyek: - Gyúró: 4A; 5B; 5D; 5E	

Kezelési egység kódja:	KE9
Kezelési egység megnevezése:	Mesterséges létesítmények
Terület nagysága:	8,4219 ha
Érintett hrsz.-ok:	
Alcsútdoboz:	0137/1a; 0137/1b; 0137/2b; 0137/2c; 0137/2d; 0138/; 0139/2b; 0143/a; 0143/b; 0144/; 0146/1; 0147/g; 0149/6a; 0149/6b; 0149/6d; 0155/1; 0155/2; 0156/a; 0156/c; 0157/1; 0157/4; 0157/7; 0157/8; 0158/; 0159/a; 0159/j; 0160/1
Etyek:	-
Gyúró:	022/2; 036/2a; 036/2b; 037/1
Érintett erdőrészek:	
Alcsútdoboz:	100A; 20A; 30ÉP; 30H; 30TI 4; 30ÚT 1; 30ÚT 3; 30VF; 31CE; 31VF; 41TI; 41ÚT 1; 45E; 48BA; 48F; 48G; 48I; 48TI; 48ÚT 1; 77B
Etyek:	-
Gyúró:	4E

3.3.A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Szentgyörgypuszta (HUDI20049) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004. (X.8.) Korm.rendelet az irányadó.

A tervezési terület szinte egésze az országos ökológiai hálózat magterület és ökológiai folyosó övezeteibe tartozik, melyről a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény rendelkezik.

A területen megtalálható ex lege fölvtárakra és barlangokra a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A tervezési terület 75,61 %-a erdő, 15,51 %-a gyepek (13,01% legelő/2,4% rét) és 2,67 %-a szántó művelési ágba tartozik. Tulajdoni formák alapján a tervezési terület 73 %-a állami tulajdon és 25 %-a magántulajdon. Az erdők 96,23 %-a állami és 3,77 %-a magántulajdonban van. Gyepek esetében 83 %-a a területeknek állami- és 17 %-a magántulajdon. A tervezési területen található szántók 100 %-ban magántulajdonban vannak.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket szükséges figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015-2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen

támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető, élőhelykezeléssel összefüggő támogatások rövid ismertetése

A területen előforduló művelési ágak szerint az alábbi támogatások vehetők igénybe:

Erdőkre:

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására normatív, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a természeti katasztrófa (pl. vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, valamint a másodlagos erdőkárok megelőzésére. A támogatás részletes feltételeit a VP5-8.4.1.-16 - Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása című támogatási felhívás tartalmazza.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához (erdőállomány alatti erdősítéssel történő teljes erdőszerkezet átalakítás, tarvágást követő teljes erdőszerkezet-átalakítás, alátelepítés során állománykiegészítéssel történő erdőszerkezet átalakítás) normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a VP5- 8.5.1.-16 - Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások felhívás alapján.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból támogatás igényelhető a jogszerű földhasználók és ezek társulásai számára mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területeken történő erdő telepítések és ipari célú fás szárú ültetvények telepítése érdekében. A támogatás részletes feltételeit a VP5- 8.1.1-16 - Erdősítés támogatása című támogatási felhívás tartalmazza.

Magántulajdonú erdőterületekre:

A Natura 2000 területen található erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető a VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések felhívás alapján.

Támogatás igényelhető magán- és önkormányzati tulajdonú erdőterületekre vonatkozóan örökterdő erdőgazdálkodás folytatására, erdőállományok kézimunka igényes ápolása, valamint természetkímélő anyagmozgatásra a VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések felhívás alapján.

Gyepterületekre:

Gyepterületekre az egységes területalapú támogatás (SAPS) mellett a Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedések keretében a VP4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés felhívás alapján is igényelhető támogatás a horizontális gyepterületek tematikus programcsomagban. A programra pályázni 2015. évben lehetett 5 éves időtartalomra. A pályázat elbírálása során a Natura 2000 területen gazdálkodók többletpontot kaptak.

AKG15 esetében horizontális gyepterületek tematikus előírascsoportok mellett a gazdálkodók támogatási kérelmeik összeállításánál - területi lehatárolástól függően - választhattak zonális előírascsoportot is.

A gyepterületekre a VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18) felhívásokkal támogatás igényelhető mind az ökológiai művelés alá vonás ösztönzésére, mind az ökológiai gazdálkodási mód fenntartására 5 éves időtartamra.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető a VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések felhívás alapján.

Szántóterületekre:

Szántóterületekre az egységes területalapú támogatás (SAPS) mellett a Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedések keretében a VP4-10.1.1-15, illetve VP4-10.1.1-16 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés felhívások alapján is igényelhető támogatás a horizontális

szántó tematikus programcsomagban. A programokra pályázni 2015. és 2016. évben lehetett 5 éves időtartalomra. A pályázat elbírálása során a Natura 2000 területen gazdálkodók többletpontot kaptak.

AKG15 esetében a horizontális szántó tematikus előírás csoportok mellett a gazdálkodók támogatási kérelmeik összeállítása során - területi lehatárolástól függően - választhattak zonális előírás csoportot is.

A szántókra a VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18) felhívásokkal támogatás igényelhető mind az ökológiai művelés alá vonás ösztönzésére, mind az ökológiai gazdálkodási mód fenntartására 5 éves időtartamra.

Elérhető az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés) is. A támogatás célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások megőrzéséhez. A támogatás igénybevételeinek részletes feltételeit az *éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételeinek szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről* szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet tartalmazza. A teljesítendő előírások három gyakorlatot fednek le: állandó gyepterületek fenntartása, növénytermesztés diverzifikálása, ökológiai jelentőségű terület (EFA) kijelölése a mezőgazdasági területeken. A támogatási kérelmek benyújtására évente az egységes kérelem (22/2016. (IV. 5.) keretében van lehetőség elektronikus úton.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Olyan agrártámogatási rendszer kidolgozása lenne szükséges, ahol az állami szektor pénzügyi ösztönzőkkel a magángazdálkodókhöz hasonlóan érdekeltté van téve a természeti értékek fejlesztését biztosító művelésben. A különböző fajok telepítésének és művelésének támogatásának ténylegesen ösztönöznie kell a termőhelyi viszonyoknak megfelelő őshonos fajok megfelelő elegyarányú állományainak telepítését.

Fontos lenne a mozaikos élőhelyek megfelelő művelésének ösztönzése, így annak támogatása, hogy az erdősztyepp tölgyesek területén az erdők és gyepek együttes kezelése valósuljon meg.

A cserjésedés visszaszorítására jelenleg nincs kidolgozott támogatási rendszer, ezért javasoljuk ilyen típusú rendszer kiépítését.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területen pályázat nincs folyamatban.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1 Felhasznált kommunikációs eszközök

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettjei	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
szakmai terepbejárás gazdafórum	érintett hatóságok	gazdálkodók, tulajdonosok, érintett	2020. január 7.	kiküldött levelek: 25 db levél

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettjei	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
	gazdálkodók, települési önkormányzatok	hatóságok, települési önkormányzatok, civil szervezetek		résztvevők: 4 szervezet
önkormányzati közzététel	gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	érintett települési önkormányzatok	2019. december	3 db levél
véleményezési kérelem	területileg érintett hatóságok, gazdálkodók, települési önkormányzatok, civil szervezetek	területileg érintett hatóságok, gazdálkodók, települési önkormányzatok, civil szervezetek	2019. december 16.	kiküldött levelek: 25 db levél 2020. január 14-ig beérkezett 1 db vélemény
honlap	lakosság		2019. december 16.	

14. táblázat: Felhasznált kommunikációs eszközök

A Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- 2019. december 16-án a fenntartási tervről és egyeztetéséről leveleket küldtünk ki az érintett hatóságoknak, társaságoknak, szervezeteknek.
- Ezzel egyidőben honlapunkon is elérhetővé tettük a készülő tervet.
- Továbbá az érintett települések önkormányzataihoz kérelmet juttattunk el, hogy honlapjukon és önkormányzatuk hirdetőtábláikon tegyék elérhetővé az egyeztetési anyagot.
- 2020. január 7-én szakmai terepbejárást és gazdafórumot tartottunk.

3.4.2 A kommunikáció címzettjei

A Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által az alább felsorolt érdekelt megkeresése történt meg.

1. szakmai terepbejárást és gazdafórum

a. címzett: érintett hivatalok, szervezetek, gazdálkodók

- Alcsútdoboz Település Önkormányzata
- Etyek Nagyközség Önkormányzata
- Gyúró Község Önkormányzata
- Fejér Megyei Kományhivatal, Székesfehérvári Járási Hivatal, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Fejér Megyei Kományhivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal, állami főépítész
- Fejér Megyei Kormányhivatal, Földhivatali Osztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály

- Fejér Megyei Kormányhivatal, Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály
- Fejér Megyei Kományhivatal, Székesfehérvári Járási Hivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
- Pest Megyei Kormányhivatal, Érdi Járási Hivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság
- Ózbak Vadásztársaság
- Vál völgye Vadásztársaság
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Vadex Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (2 falugazdász)

b. résztvevők száma: 4 szervezet

c. alátámasztó dokumentum: Jelenléti ív

2. önkormányzati közzétel

a. címzett: érintett önkormányzatok

- Alcsútdoboz Település Önkormányzata
- Etyek Nagyközség Önkormányzata
- Gyúró Község Önkormányzata

b. Érintettek száma: 3 önkormányzat

c. Alátámasztó dokumentum: kiküldött levél és címlista.

3. véleményezési kérelem

a. címzett:

- Alcsútdoboz Település Önkormányzata
- Etyek Nagyközség Önkormányzata
- Gyúró Község Önkormányzata
- Fejér Megyei Kományhivatal, Székesfehérvári Járási Hivatal, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Fejér Megyei Kományhivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal, állami főépítész
- Fejér Megyei Kormányhivatal, Földhivatali Osztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály

- Fejér Megyei Kormányhivatal, Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály
- Fejér Megyei Kományhivatal, Székesfehérvári Járási Hivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
- Pest Megyei Kormányhivatal, Érdi Járási Hivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság
- Ózbak Vadásztársaság
- Vál völgye Vadásztársaság
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Vadex Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (2 falugazdász)

b. beérkezett vélemények száma: 2020. január 14-ig 1 db

c. alátámasztó dokumentum: válaszlevelek.

3.4.3 Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményalkotó	Időpont	Vélemény	Beépült-e a tervbe - indoklás
Fejér Megyei Kormányhivatal, Állami főépítész	2020. január 7.	Gyúró és Etyek települések vonatkozásában felhívták a figyelmet az újonnan elfogadott településrendezési eszközökre.	A tervben szereplő adatok aktualizálása megtörtént.

15. táblázat: Beérkezett vélemények és azok tervbe építése

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1.1 Környezeti adottságok

A Natura 2000 terület közigazgatásilag Alcsútdoboz, Etyek és Gyúró községekhez tartozik, azok külterületén helyezkedik el. Magyarország Kistájainak Katasztere (DÖVÉNYI 2010) alapján Gyúró az Alföldön, azon belül a Mezőföldön fekszik, a Váli-víz síkja kistáj része (a Natura 2000 terület kb. 17%-a). Alcsútdoboz és Etyek a Dunántúli-középhegységben, a Dunazug-hegyvidéken, azon belül az Etyeki dombságon található (a Natura 2000 terület kb. 83%-a).

A Váli-víz síkja kistáj 106 és 185 m közötti tszf-i magasságú felszínének nagyobb része féloldalasan és asszimmetrikusan kiemelt, vetődésekkel, szubszekvens völgyekkel, völgymedencékkel szabdalt, lösztakarta eróziós halomvidék. A kistáj legfontosab fejlődéstörténeti jellemvonása, hogy a pliocész-pleisztocén határán lezajló eróziós periódusban a felszín erősen lepusztult, majd az egész terület asszimmetrikusan kiemelkedett és feldarabolódott.

Az Etyeki-dombság a Gerecse D-i előterében 200-250 m tszf-i magasságra emelt, enyhén hullámos, hosszanti széles háta, lapos, széles, tál alakú völgyek formacsoportjaiból összetevődő eróziós- deráziós dombság. A kedvező domborzati adottságai következtében uralkodóan mezőgazdasági hasznosítású kistáj. A negyedidőszak során az egyenlőtlen szerkezeti mozgások eredményeként fokozatosan elkülönült a környezetétől, lösz és löszös lejtőüledékek takarták be az idősebb harmadidőszaki kavicsos-homokos üledékeket, ill. szarmata mészkőfelszíneket.

1.1.1. Éghajlati adottságok

A Váli-víz síkja kistáj száraz és mérsékelt meleg éghajlatú. Az évi napfénytartam 1950 óra körüli. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,5 °C, a tenyészidőszaké 17,2-17,4 °C. A fagymentes időszak hossza 205-207 nap. Az évi csapadékösszeg 540 mm körüli. Évente 32-34 hótakarós nap valószínű. Az ariditási index kb. 1,28. Az uralkodó szélirány az ÉNY-i, az átlagos sebesség 2,5-3 m/s. A kevés csapadék meghatározó a növénytermesztésben.

A Dunazug-hegyvidéki kistáj a mérsékelt hűvös és mérsékelt meleg, valamint a mérsékelt száraz és száraz éghajlati típus határán terül el. Általában 1940 óra körüli az évi napfény összege. A hőmérséklet évi átlaga 9,7-10 °C közötti. A fagymentes napok száma 194-200 körül alakul. A csapadék évi összege 540-560 mm, a tenyészidőszaké 310-300 mm. Átlagosan évi 40 körüli hótakarós nappal számolhatunk. Az ariditási index értéke 1,20-1,25. A leggyakoribb szélirány az ÉNY-i, az átlagos szélesebesség 3-3,5 m/s közötti. Főként a kisebb vízigényű szántóföldi és kertészeti kultúráknak kedvez az éghajlat.

1.1.2. Vízirajzi adottságok

A Váli-víz síkjának két nevezetes vízfolyása a Dunába folyó Váli-víz és az abba torkolló Szent László-víz alsó szakasza. Száraz, vízhiányos terület. Az árvizek kora nyáron, a kisvizek ősszel jelentkeznek. 3 kis természetes tó van a területen, melyek nagysága együttesen 7,5 ha. Sem a talajvíz, sem pedig a rétegvíz mennyisége nem számottevő.

Az Etyeki-dombságot NY-ról a Váli-víz, K-ról a Benta-patak, míg a Szent László-víz keresztezi. Vízhiányos terület. Árvizek tavasszal és nyár elején, kisvizek ősszel szokásosak. A kistáj két állóvize az alsúti és az etyeki halastó. A talajvíz mennyisége csak a Váli-völgyben jelentős. Rétegvízkészlete mérsékelt.

1.1.3 Talajtani adottságok

A mezőföldi kistáj területének 89%-át mészlepedékes és alföldi mészlepedékes csernozjom talajok alkotják (64-25%-os megoszlásban). A táj így jelentős mezőgazdasági potenciállal rendelkezik. A Váli- víz és a Szent László-patak völgyének vályog mechanikai összetételű réti öntéstalajai a táj talajtakarójának 11%-át teszik ki.

Az Etyeki-dombság hullámos magasabb térszínű felszínének harmadidőszaki üledékein csernozjom barna erdőtalajok találhatóak (22%). A kistáj legnagyobb kiterjedésű talajtípusa a löszön képződött mészlepedékes csernozjom (70%). A Váli-víz és a Szent László-víz réti öntés löszös üledéken alakultak ki.

1.2 Természeti adottságok

A természetmegőrzési terület növényföldrajzilag a Pannóniai (Pannonicum) flóratartomány, a Dunántúli-középhegység flóraidéke (Bakonyicum) Vesprimense és Pilisense flórajárásainak határán helyezkedik el.

A Váli-víz síkja kistájon jelenleg a nagytáblás szántókkal körülvett, mezsgyékre, vasúti töltések oldalára, meredek lejtőkre visszaszorult lösznövényzet, valamint a szabályozott patakmedret követő vízparti növényzet a meghatározó. A gyepek nagy része jellegtelen szárazgyep, részben cserjésedő löszpusztagyep, illetve löszlegelő. Fajgazdag löszpusztagyeppek elsősorban a mezsgyéken maradtak fenn. Jellemzők a tájidegen fajokból álló ültetvények, galagonyás-kökényes cserjések, néhol telepített tölgyesek.

A kistáj növényfajainak száma 400-600-ra tehető, melyből körülbelül 20-40 védett. Jellemző özőnfaj a területen a zöld juhar, a bálványfa, a selyemkóró, az akác, a gyalogakác, a japánkeserűfű, az amerikai kőrís.

Az Etyeki-dombságot egykor nagyrészt zárt és nyílt tölgyesek boríthatták, jelenleg a szántóföldek uralják. A szántók között kis foltokban maradt meg a természetesebb növényzet. Jelentősebb erdőket csak a kistáj közepén találunk, ezeket nagyrészt akácosok, jellegtelen aljnövényzetű tölgyesek és kőrísések alkotják. A kisebb kiterjedésű karakteresebb rész a lösztölgyesekre és a mészkedvelő tölgyesekre hasonlít. A löszgyep- és erdőszyeprétmaradványokat a löszvölgyek rejtik.

A kistáj növényfajainak száma 400-500-ra tehető, melyből körülbelül 20-30 védett. Jellemző özőnfajok az aranyvessző-fajok és az akác.

A tervezési terület növénytanilag szempontból kiemelkedő védett értékei: tavaszi hérics (*Adonis vernalis*), törpemandula (*Amygdalus nana*), budai imola (*Centaurea sadleriana*), nagy ezerjófű (*Dictamnus albus*), kisvirágú hunyor (*Helleborus dumetorum*), hengeresfészű peremizs (*Inula germanica*), bugás macskamenta (*Nepeta pannonica*), gumós macskahere, (*Phlomis tuberosa*), pusztai meténg (*Vinca herbacea*).

A természetmegőrzési terület állatföldrajzilag az Ősmátra (Matricum) körzethez, azon belül a Dunántúli-középhegység (Pilisicum) faunajárásához tartozik.

A tervezési terület nagy része vadaskert, ahol jelentős számban fordul elő valamennyi nagyvad, így a gímszarvas (*Cervus elaphus*), az európai dāmivad (*Dama dama*), az öz (*Capreolus capreolus*), a muflon (*Ovis aries*) és a vaddisznó (*Sus scrofa*). .

A tervezési terület állattani szempontból kiemelkedő értékei az ízeltlábúak közül az alábbi közösségű jelentőségű fajok: skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kék pattanó (*Limoniscus violaceus*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*). A Szent László-patakot kísérő sással szegélyezett dagonyák területén fordul elő a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*). A tervkészítés keretében végzett felmérés során előkerült denevérek közül a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) és a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastrellus*) közösségi jelentőségű fajok, az utóbbi fokozottan védett.

A Szentgyörgypusztai kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület főbb élőhelytípusai:

Á-NÉR kód	Á-NÉR élőhelytípus rövid elnevezése	Natura 2000 kód	Natura2000 élőhely elnevezése*	Terület (ha)	Terület (%)
B5	Nem zombékoló magassárrétek	6440	Ártéri mocsárrétek	4,6315	0,48
D34	Mocsárrétek	6440	Ártéri mocsárrétek	5,7132	0,59
H3a	Köves talajú lejtősztyepek	6240	Pannon lejtősztyepek és sziklafüves lejtők	1,5488	0,16
H5a	Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek	6250	Síksági pannon löszgyepek	10,2180	1,05
L1	Mész- és melegkedvelő tölgyesek	91H0	Pannon molyhos tölgyesek	31,2576	3,21
L2a	Cseres-kocsánytalan tölgyesek	91M0	Pannon cseres-tölgyesek	29,1793	2,99
L2x	Hegylábi zárt erdőssztyepp tölgyesek	91I0	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek	37,6534	3,86
OA	Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek	-	-	1,3739	0,14
OB	Jellegtelen üde gyepek	-	-	30,4123	3,12
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	-	-	46,3020	4,75
OF	Magaskórós ruderalis gyomnövényzet	-	-	1,8293	0,19
OG	Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapsztyepp	-	-	0,9577	0,10
P1	Őshonos fafajú fiatalosok	-	-	28,1216	2,89
P2a	Üde és nedves cserjések	-	-	0,9717	0,10
P2b	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	(6240) (6250)	(Szubpannon sztyeppék) (Síksági pannon löszgyepek)	40,5146 (3,1465) (11,9184)	4,16
P2c	Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok	-	-	5,5142	0,57
P3	Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősisítés	-	-	3,2830	0,34
P8	Vágásterületek	-	-	7,3919	0,76
RB	Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők	-	-	36,1833	3,71
RC	Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	(91I0) (91H0)	(Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek) (Pannon molyhos tölgyesek)	334,8064 (46,8586) (19,284)	34,34
RDb	Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők	-	-	31,9405	3,28
S1	Ültetett akácok	(6250)	(Síksági pannon löszgyepek)	49,8256 (0,467)	5,11
S2	Nemesnyárasok	-	-	14,9951	1,54

Á-NÉR kód	Á-NÉR élőhelytípus rövid elnevezése	Natura 2000 kód	Natura2000 élőhely elnevezése*	Terület (ha)	Terület (%)
S4	Ültetett erdei- és feketefenyvesek	(6240) (91H0)	(Szubpannon sztyeppék) (Pannon molyhos tölgyesek)	140,4741 (2,6489) (5,7102)	14,41
S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai	-	-	6,0151	0,62
S7	Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok	-	-	6,3103	0,65
T1	Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák	-	-	35,4006	3,63
T5	Vetett gyepek, füves sportpályák	-	-	23,2002	2,38
U2	Kertvárosok, szabadidős létesítmények	-	-	1,8494	0,19
U4	Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók	-	-	1,4273	0,15
U9	Állóvizek	-	-	3,3074	0,34
U10	Tanyak, családi gazdaságok	-	-	1,8379	0,19
				974,4474	100

*A zárójelben szereplő Natura 2000 élőhelyek nem érik el a térképezhető területnagyságot, azonban töredékesen jelen vannak a cserjésekben, idegenhonos erdőkben, így szerepeltetjük őket a táblázat megfelelő sorában.

16. táblázat: A tervezési terület kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület főbb élőhelytípusai

1.2.2 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

Natura 2000 adatlapon szereplő jelölő élőhelyek és adataik:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D) ²	
		Jelenlegi	Javasolt
6250	Síksági pannon löszgyepek*	C	C
91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek*	D	Javasolt törölni az adatlapról
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	C	C

17. táblázat: A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

A 2018-ban készített élőhely térkép alapján a területen Pannon gyertyános tölgyesek kiemelt közösségi jelentőségű élőhely (91G0) előfordulása nem igazolható.

Élőhely neve: *Síksági pannon löszgyepek**

Élőhely kódja: **6250***

Élőhely előfordulásai a területen: Löszön, löszös fedőkőzeten és humuszos homokon a területen többfelé megtalálhatók különböző típusai. Jellemzőjük a töredékesség, a cserjésekkel való kontaktus és az erőteljes cserjésedés, néhol akácodosás. A Natura 2000 terület az erdőssztyepp és a zárt erdők határzónájában fekszik, ezért a sztyepprétfajok az erdős-, cserjés állományokban

² Az élőhelyek minősítési kódtáblája az alábbi reprezentáltsághoz köthető: A = kiemelkedő reprezentativitás; B = jó reprezentativitás; C = szignifikáns reprezentativitás, D = nem szignifikáns jelenlét.

mindenütt jelen vannak (voltak). A vadfajok által okozott károsítás és az inváziós fajok terjedése is veszélyezteti a még meglévő sztyepprétfoltokat.

Élőhely kiterjedése a területen: A Síksági pannon löszgyepek élőhely a Natura 2000 adatlap alapján 292,6 hektár, a 2018-as felmérés alapján 22,7 hektár kiterjedésben található a területen. [Összesen 19 db élőhelyfoltban. Ebből 13 foltban (10,2 ha) fő-, 5 foltban (12,5 ha) al-kategóriaként szerepel.] Az élőhely területi aránya 2,35 % (Ebből 1,05%-ban fő-, 1,3%-ban al-kategóriaként). A fenntartási tervhez 2018-ban készített élőhely térkép alapján kisebb az élőhely kiterjedése, mint a korábban becsült, ez azonban nem valós változás, hanem a pontos terepi felmérés eredménye.

Élőhely jellemzése: Egykor nagyobb kiterjedésben, felnyíló erdőssztyepp-erdőkkel (az edafikus mézskedvelő- és a zonális tatárjuharos-/hegylábi elegyes tölgyesekkel) mozaikosan volt jelen. A tájhasználatban a legeltethető gyeptípust képviselte. Néhol gyümölcsös-szőlő maradványok is megfigyelhetők állományaiban. Típusgazdag élőhely lehetett: a homoki és a lösznövényzet keveredett itt a száraz tölgyesek és szegélyek fajaival, és a pusztai cserjések is jelen voltak (a törpemandula és cseplezsmeggy néhány populációja utal erre).

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:³ Átlag: 3,2 (Tekintettel a terület rendkívüli degradáltságára, a még azonosítható állományok jelentőségére, a 2,5-es természetességű foltok egy részét is Natura 2000-es élőhelyként azonosítottuk.)

Élőhely veszélyeztetettsége: Az erős cserjésedés felszámolja a gyepeket. Az alászoruló gyepfoltok fajkészlete megritkul. A teljes területen jelen van a fehér akác, és a kanadai aranyvessző. A sztyepprétekre néhol fekete fenyőt telepítettek. Terjedőben van a zöld juhar és a selyemkóró, melyek kiszorítják az őshonos fajokat.

Veszélyeztető tényezők: I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok; I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentős fajokon kívül); G08 Hal- és vadállomány kezelése; L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében; N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

Élőhely neve: *Pannon cseres-tölgyesek*

Élőhely kódja: 91M0

Élőhely előfordulásai a területen: Töredékesen fennmaradt élőhelytípus, mely korábban sem lehetett gyakori (a Natura 2000 terület az erdőssztyepp-zóna határán van, a cseres-tölgyes zóna szintje alatt). Az állományok nagy része erősen elcseresített, vagy kocsányos tölgygel telepített származékérdő. A mindenütt erős vadkár következtében jellemző fajai megritkultak, eltűntek.

Élőhely kiterjedése a területen: A Pannon cseres-tölgyesek élőhely a Natura 2000 adatlap alapján 682,8 hektár, a 2018-as felmérés alapján 61,7 hektár [Összesen 6 db élőhelyfoltban. Ebből 3 foltban (29,2 ha) fő-, 3 foltban (32,5 ha) al- Natura 2000 kategóriaként szerepel.] A fenntartási

³ Az élőhelyek természetességének értékeléséhez a Németh – Seregélyes-féle, 5 fokozatú skálát használtuk (TDO): 1 = Teljesen leromlott / a regeneráció elején járó állapot; 2 = Erősen leromlott / gyengén regenerálódott állapot; 3 = Közepesen leromlott / közepesen regenerálódott állapot; 4 = Jónak nevezett, „természetközeli” / „jól” regenerálódott állapot; 5 = Természetes állapot.

tervhez 2018-ban készített élőhely térkép alapján kisebb az élőhely kiterjedése, mint a korábban becsült, ez azonban nem valós változás, hanem a pontos terepi felmérés eredménye.

Az élőhely területi aránya 6,4% (Ebből 3,0%-ban fő-, 3,4%-ban al- Natura 2000 kategóriaként)

Élőhely jellemzése: Kis kiterjedésben maradt fenn, többnyire mészkedvelő tölgyesekkel alkotott mozaikban. Jellemző fajai, a fénykedvelő és savanyúság-jelző száraz tölgyes lágyszárú fajok, szinte teljesen eltűntek a vadkár következtében – kis foltokon, kerítések vonalában található meg. Az állományok legnagyobb része már megváltoztatott fafajkészletű, az erdészeti beavatkozások és a jelentős vadállomány károsítása következtében cserjeszint- és gyepszint nélküli, nitrofil gyomokkal telített és helyenként inváziós fajokkal is fertőzött.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Átlag: 3 (Tekintettel a terület rendkívüli degradáltságára, a még azonosítható állományok jelentőségére, a 2,5-es természetességű foltok egy részét is Natura 2000-es élőhelyként azonosítottuk.)

Élőhely veszélyeztetettsége: Az állományok jelentős része elcseresített, kocsányos tölgygel mesterségesen elegyített és homogenizált korcsoport-megoszlású. A tájhonos elegyfák kiszelektálása elszegényíti az erdőt, jellegtelen állományok alakulnak ki. Jelentős a vadállomány, mivel a terület túlnyomó része vadaskert, és emiatt csak foltszerű és részleges vadkizárás lehetséges. Az egész területen jelen van a *Celtis occidentalis*, szórványosan az *Ailanthus altissima*, melyek kiszorítják az őshonos fajokat.

Veszélyeztető tényezők: B02 Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrát is; I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok; I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentős fajokon kívül); G08 Hal- és vadállomány kezelése; N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

A területen megtalálható, jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek és adataik:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	javasolt reprezentativitás (A-D)
6240	Szubpannon sztyeppék*	C
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	C

18. táblázat: Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhely neve: Szubpannon sztyeppék*

Élőhely kódja: 6240

Élőhely előfordulásai a területen: Ahol a löszös fedőközet felszakadozik, elsősorban meredek domboldalakon és platószegélyeken, ott felszínre bukkan a lajta- és szarmata mészkő. Ezekre a helyekre – hasonlóan a Tétényi-fennsíkhhoz, sziklai és sztyeppréti fajok telepednek meg. Közülük néhány a középhegységekben elsősorban a dolomithoz kötődik, és a harmadkori mészkövek sajátos mállási-törmelékesezési tulajdonságai miatt van itt jelen.

Élőhely kiterjedése a területen: 7,3 hektár [Összesen 5 db élőhelyfoltban. Ebből 2 foltban (1,5 ha) fő-, 3 foltban (5,8 ha) al-kategóriaként szerepel.]

Az élőhely területi aránya 0,75% (Ebből 0,15%-ban fő-, 0,6%-ban al-kategóriaként)

Élőhely jellemzése: Korábban is töredékesen megjelenő élőhely lehetett – platószegélyen és meredek domboldalakon, ahol geomorfológiai okokból nem záródott a növényzet. Felnyíló molyhos tölgyesek, cserjések tisztásain is megjelenhetett. Fajkészlete egyedi, a sziklagyepek (köztük a dolomitra jellemző sziklai gyepek) és törmelékes lejtőgyepek fajai, valamint a sztyepprétek fajai fordulnak itt elő.

Ezeket a különleges élőhely-mozaikokat a cserjésedés és a korábbi fenyőtelepítések mellett a kőbányászat és a vadkártétel (főleg a muflon), valamint az akácodosás veszélyezteti.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Átlag: 3,1 (Tekintettel a terület rendkívüli degradáltságára, a még azonosítható állományok jelentőségére, a 2,5-es természetességű foltok egy részét is Natura 2000-es élőhelyként azonosítottuk.)

Élőhely veszélyeztetettsége: Elsősorban fekete fenyővel végeztek telepítéseket a felnyíló gyepeken. Az eredeti növényzet fajkészlete jórészt elvész. A felnyíló gyepeken álló fenyvesekben, cserjésekben jelen van a tövises lepényfa (*Gleditsia triacanthos*) és az akác. Kiszorítják az őshonos fajokat.

Veszélyeztető tényezők: I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentős fajokon kívül); G08 Hal- és vadállomány kezelése; L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében; N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében.

Élőhely neve: *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

Élőhely kódja: 6440

Élőhely előfordulásai a területen: Néhány kis foltban a terület déli részén, a Szent László-víz mentén. További kis területű foltokat, amelyek egykor mocsár- illetve láprétek lehettek, még találni a patak völgyében, ám ezek már átalakultak, vagy felülvetették őket, és csak néhány faj kis állománya utal egykori jelenlétükre.

Élőhely kiterjedése a területen: 10,3 hektár (Összesen 2 db élőhelyfoltban, magassással alkotott mozaikban.)

Az élőhely területi aránya 1,1% (Ebből 0,6%-ban fő-, 0,5%-ban al-kategóriaként)

Élőhely jellemzése: A terület geomorfológiája, a patak vízbősége és a megmaradt mocsárrét foltok viszonylagos fajgazdagsága arról árulkodik, hogy egykor a Szent László-patak mentén kiterjedt és gazdag lápi-mocsári vegetáció lehetett jelen. Ma már ennek töredékei vannak meg a legmélyebb területeken (a puha- és keményfás ligetek csak néhány fajjal: fűzök (*Salix spp.*), fehér nyár (*Populus alba*), fekete nyár (*Populus nigra*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), zelnicemeggy (*Padus avium*)), itt azonban a lápok és mocsarak jellemző fajai keverednek: éles sás (*Carex acuta*), zombék sás (*Carex elata*), mocsári sás (*Carex acutiformis*), mocsári gólyahír (*Caltha palustris*), mocsári tisztosfű (*Stachys palustris*), szürke aszat (*Cirsium canum*) stb. A főként kaszálóként, kisebb részeken legelőként használt mocsárrétek erősen nádasodnak, sásosodnak, ez a folyamat a szárazodással van kapcsolatban, és a fajok számának csökkenéséhez vezet.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Átlag: 4,0

Élőhely veszélyeztetettsége: A kiszáradás (patak medrének szabályozása, majd bevágódása és csatornázás) következtében a növényzet elszegényedik, átalakul. Egykor valószínűleg láprétek is lehettek itt, ma már az ezek kiszáradása nyomán létrejött mocsárrétnek is csak töredékei vannak meg.

Veszélyeztető tényezők: K02 Lecsapolás; N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében.

A területen megtalálható, jelölő élőhelynek nem javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
91I0*	Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek	D
91H0	Pannon molyhos tölgyesek	D
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	D

19. táblázat: Jelölő értéknek nem javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Az alábbi élőhelyekre vonatkozó leírást azok történeti jelentőségére tekintettel szerepeltetjük a tervben, az esetleges jövőbeli területhasználat változás esetén szükséges élőhelyrekonstrukciós feladatok megvalósíthatósága érdekében.

Élőhely neve: *Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek**

Élőhely kódja: **91I0***

Élőhely előfordulásai a területen: Leromlott állományai a térképezett terület domboldalainak középső és alsó harmadában, ritkábban platóin is előfordulnak. Az állományok többsége ma elcseresített vagy kocsányos tölgytel telepített származékerdő, másutt a letermelést követően kőrisekből-juharokból álló, tölgyeket alig tartalmazó állomány. A mindenütt erős vadkár következtében jellemző fajai eltűntek.

Élőhely kiterjedése a területen: 88,6 ha [Összesen 14 db élőhelyfoltban. Ebből 13 foltban (84,5 ha) fő-, 1 foltban (4,1 ha) al- Natura 2000 kategóriaként szerepel.]

Az élőhely területi aránya 9,14 % (Ebből 8,8 %-ban fő-, 0,43 %-ban al- Natura 2000 kategóriaként)

Élőhely jellemzése: A Natura 2000 terület egyedi értéke, különlegessége volt a tatárjuharos tölgyesek többféle típusa, amelyeknek mára csak apró töredékei maradtak. Ezek többsége is csak néhány faj, illetve a koronaszint elegyessége (négy tölgyfaj, két kőrifaj stb.) alapján azonosítható. Szárazabb típusai a mészkedvelő tölgyesekkel, völgyalj-közeli típusai a Szent László-víz menti puhafás ligetekkel voltak kapcsolatban. Az állományok legnagyobb része ma már megváltoztatott fafajkészletű, az erdészeti beavatkozások és a jelentős vadállomány károsítása következtében cserjeszint- és gyep szint nélküli, nitrofil gyomokkal telített és helyenként inváziós fajokkal is fertőzött.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Átlag: 2,9 (Tekintettel a terület rendkívüli degradáltságára, a még azonosítható állományok jelentőségére, a 2,5-es természetességű foltok egy részét is Natura 2000-es élőhelyként azonosítottuk.)

Élőhely veszélyeztetettsége: Az állományok jelentős része már elcseresített vagy kocsányos tölgytel telepített, homogenizált korcsoport-megoszlású. Az elegyfák kiszelektálása elszegényíti az erdőket, jellegtelen állományok alakulnak ki. Jelentős a vadállomány, mivel a terület túlnyomó része vadaskert, és emiatt csak foltszerű és részleges vadkizárás lehetséges. Az egész területen jelen van a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), még szórványosan a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), melyek kiszorítják az őshonos fajokat.

Veszélyeztető tényezők: B02 Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrát is; I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok; I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentős fajokon kívül); G08 Hal- és vadállomány kezelése

Élőhely neve: *Pannon molyhos tölgyesek**

Élőhely kódja: **91H0***

Élőhely előfordulásai a területen: Leromlott állományai a térképezett terület délies kitettséggű domboldalain, platóin mindenütt előfordulnak. Az állományok nagy része ma elcseresített származékerdő, vagy letermelést követően kőrisekből-juharokból álló, tölgyeket alig tartalmazó állomány. A mindenütt erős vadkár () következtében jellemző fajai megritkultak, eltűntek.

Élőhely kiterjedése a területen: 90,8 hektár [Összesen 15 db élőhelyfoltban. Ebből 10 foltban (56,3 ha) fő-, 5 foltban (34,5 ha) al- Natura 2000 kategóriaként szerepel.].

Az élőhely területi aránya 9,36 % (Ebből 5,8%-ban fő-, 3,56%-ban al- Natura 2000 kategóriaként)

Élőhely jellemzése: Korábban a terület legjellemzőbb erdőtípusa lehetett. A rendkívül kis területen még megmaradt, közepes állapotú mészkedvelő tölgyes töredékek jellemzője a sok elegyfaj jelenléte és a cserjefajokban való gazdagság. További jellemző a száraz tölgyes- és a fénykedvelő lágyszárúak jelenléte. Egyediség ezen a területen a kontaktus az egyes erdőssztyepp-tölgyesekkel, ami mára szintén csak töredékesen figyelhető meg. Az állományok legnagyobb része már megváltoztatott fafajkészletű, az erdészeti beavatkozások és a jelentős vadállomány károsítása következtében cserjeszint- és gypeszint nélküli, nitrofil gyomokkal telített és helyenként inváziós fajokkal is fertőzött.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Átlag: 2,7 (Tekintettel a terület rendkívüli degradáltságára, a még azonosítható állományok jelentőségére, a 2,5-es természetességű foltok egy részét is Natura 2000-es élőhelyként azonosítottuk.)

Élőhely veszélyeztetettsége: Jelentős a vadállomány, mivel a terület túlnyomó része vadaskert, és emiatt csak foltszerű és részleges vadkizárás lehetséges. Az állományok jelentős része elcseresített és homogenizált korcsoport-megoszlású. Az elegyfák kiszelektálása elszegényíti az erdőket, jellegtelen állományok alakulnak ki. Az egész területen jelen van a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), még szórványosan a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), melyek kiszorítják az őshonos fajokat. Elsősorban akáccal és fenyőkkel (feketefenyő, erdei fenyő) végeztek felújításokat. A Natura 2000-élőhelyeként azonosítható foltokban is jelen vannak.

Veszélyeztető tényezők: B02 Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrát is; I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok; I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentős fajokon kívül); G08 Hal- és vadállomány kezelése

1.2.3 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

A Natura 2000 adatlapon szereplő közösségi jelentőségű jelölő növényfajok:

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D) ⁴	Javasolt Populáció (A-D)
II., IV.	Szent István-szegfű (<i>Dianthus plumarius subsp. regis-stephani</i>)	D	Javasolt törölni az adatlapról
II., IV.	leánykökörcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>)	C	Javasolt törölni az adatlapról

20. táblázat: A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

A Szent-István-szegfű élőhelye (dolomit sziklagyepek) nem található meg a tervezési területen. A leánykökörcsin az élőhely alapján előfordulhat, azonban az adatgyűjtés során évtizedek óta nem került elő a tervezési területről.

1.2.4 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

A Natura 2000 adatlapon szereplő közösségi jelentőségű jelölő állatfajok:

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció ⁵ (A-D)	Javasolt Populáció (A-D)
II., IV.	skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	C	C

21. táblázat: A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A faj számos helyen előfordul jelentős egyedszámmal, a területen erős populációja él. Élőhelyei főként a patakmenti puhafás erdők (döntően a Szent László-patak mentén), ahol az egy-két éve pusztuló nyarak kérge alatt él.

Állománynagyság (jelöléskor): R=rare (ritka)

⁴ A kódok jelölése az országos állománymérethez viszonyított arányt mutatja: A = 100 % \geq p > 15 %; B = 15 % \geq p > 2 %; C = 2 % \geq p > 0 %, D = nem szignifikáns populáció.

⁵ A kódok jelölése az országos állománymérethez viszonyított arányt mutatja: A = 100 % \geq p > 15 %; B = 15 % \geq p > 2 %; C = 2 % \geq p > 0 %, D = nem szignifikáns populáció.

Állomány nagyság (tervkészítéskor): R=rare (ritka)

Állomány változásának tendenciái és okai: A faj jelenlétét a kutatások igazolták a területről, de csak szórványadatokkal rendelkezünk, az állományainak nagysága feltehetően nem változott.

Faj veszélyeztetettsége: A faj tartós fennmaradását a tervezési területen nem fenyegeti veszély, amíg a frissen kidőlt, illetve pusztuló fűz-nyár faegyedek jelen vannak.

Veszélyeztető tényezők: B07 lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is; I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül); N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

A területen megtalálható, jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű állatfajok:

Irányelv melléklete	Faj név	Javasolt Populáció (A-C)
II.	hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	C
II.	nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	C
II.	kék pattanó (<i>Limoniscus violaceus</i>)	C
II., IV.	nagy hőscincér (<i>Cerambyx credo</i>)	C
II., IV.	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)	C
II., IV.	kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	C
II., IV.	nyugati pizedenevér (<i>Barbastella barbastrellus</i>)	C

22. táblázat: A tervezési területen előforduló, jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű állatfajok

hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)

Irányelv melléklete: II.

Faj előfordulása a területen: Szűk tűrésű nedvességkedvelő ritka faj, a magas növényzetet (pl. magassásosok) preferálja. Lelőpont EOV koordinátája: 622872, 232471, elterjedési területe túllép a Natura 2000 terület határán.

Állomány nagyság (jelöléskor): Nem volt jelölő faj.

Állomány nagyság (tervkészítéskor): 20.000 -30.000 egyed.

Állomány változásának tendenciái és okai: Jelöléskor ismeretlen volt a területről.

Faj veszélyeztetettsége: Aktuálisan veszélyeztetett az élőhelyén történő esetleges erdészeti beavatkozás miatt.

Veszélyeztető tényezők: K02 Lecsapolás; N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

A faj erősen társulás-függő, az érintetlen magas-sásos területeket preferálja, azok bármilyen sérülése (kaszálás, legeltetés, taposás, víztelenedés) a populáció drasztikus csökkenéséhez illetve eltűnéséhez vezethet.

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Irányelv melléklete: II.

Faj előfordulása a területen: Az idősebb tölgyesekben fordul elő a területen.

Állománynagyság (jelöléskor): Nem volt jelölő faj.

Állománynagyság (tervkészítéskor): C= common (gyakori)

Állomány változásának tendenciái és okai: Jelöléskor ismeretlen volt a területről.

Faj veszélyeztetettsége: nem veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: B07 lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is

A faj megőrzése szempontjából kulcsfontosságú az idősebb tölgyesek megőrzése, és a tuskózásos erdőfelújítási technológiák mellőzése.

kék pattanó (*Limoniscus violaceus*)

Irányelv melléklete: II.

Faj előfordulása a területen: A faj, a számára alkalmas közép- és idős erdőállományban, a vizsgált terület központi részén, 70-80 éves, részben sarjeredetű tölgy-cser állományokban került elő.

Állománynagyság (jelöléskor): Nem volt jelölő faj.

Állománynagyság (tervkészítéskor): R= rare (ritka)

Állomány változásának tendenciái és okai: Jelöléskor ismeretlen volt a területről.

Faj veszélyeztetettsége: veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is, B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

A faj megőrzése szempontjából kulcsfontosságú az odvas fák megtartása, illetve a korhadás folyamatának elején járó fák kímélete, a fahasználatok során azok állományban hagyása.

nagy hőscincér (*Cerambyx credo*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: Főként a tervezési terület központi részén, 70-80 éves, részben sarjeredetű tölgy-cser állományokban.

Állománynagyság (jelöléskor): Nem volt jelölő faj.

Állománynagyság (tervkészítéskor): C= common (gyakori)

Állomány változásának tendenciái és okai: Jelöléskor ismeretlen volt a területről.

Faj veszélyeztetettsége: nem veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: B07 lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is

A faj megőrzése szempontjából kulcsfontosságú az idősebb tölgyesek, napsütötte, magányos tölgyfák megőrzése.

nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: Nagyobb, összefüggő állomány észlelése történt 2018-ban Gyúró közigazgatási területén, a Szt. László-víz patak mentén található Felső-réten.

Állománynagyság (jelöléskor): Nem volt jelölő faj.

Állománynagyság (tervkészítéskor): C= common (gyakori)

Állomány változásának tendenciái és okai: Jelöléskor ismeretlen volt a területről.

Faj veszélyeztetettsége: veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: A06 Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése) I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentős fajokon kívül); K02 Lecsapolás, N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: Középkorú tölgyes erdőkben

Állománynagyság (jelöléskor): Nem volt jelölő faj.

Állománynagyság (tervkészítéskor): R=rare (ritka)

Állomány változásának tendenciái és okai: Jelöléskor ismeretlen volt a területről.

Faj veszélyeztetettsége: Konkrét veszélyeztetettsége a területen nem ismert. Az ország más területein szerzett tapasztalatok alapján veszélyeztetett faj. A faj szálláshelyeinek zavarása, megsemmisülése veszélyezteti, illetve a szálláshelyek közelében lévő erdők, mint táplálkozóterületek megszűnése is kedvezőtlenül érinthetik.

Veszélyeztető tényezők: B02 Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrát is;

nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastrellus*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A területen belül három helyről sikerült a faj kimutatása, összesen 30 észlelés rögzítésével.

Állománynagyság (jelöléskor): Nem volt jelölő faj.

Állomány nagyság (tervkészítéskor): C= common (gyakori)

Állomány változásának tendenciái és okai: Jelöléskor ismeretlen volt a területről.

Faj veszélyeztetettsége: A faj erősen kötődik az öreg, elváló kérgű fákhhoz, ezek a fák esnek leggyakrabban a gyérítések áldozatául, illetve balesetvédelmi szempontok miatt is könnyen kiemelésre kerülhetnek a számára alkalmas faegyedek. A fenti okokból is csak alapos indokkal vághatók ki e fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj számára alkalmas fák.

Veszélyeztető tényezők: B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is, B08 idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű, de nem Natura 2000 jelölő, illetve jelölőnek javasolt állatfajok:

Irányelv melléklete	Faj név	Védettség (V, FV)
II., IV.	hegyesorrú denevér/közönséges denevér* (<i>Myotis blythii/Myotis myotis</i>)	V
IV.	farkasalma lepke (<i>Zerynthia polyxena</i>)	V
IV.	alpesi denevér (<i>Hypsugo savii</i>)	V
IV.	vízi denevér (<i>Myotis daubentonii</i>)	V
IV.	szőröskarú koraidenevér (<i>Nyctalus leisleri</i>)	V
IV.	rőt koraidenevér (<i>Nyctalus noctula</i>)	V
IV.	közönséges törpedenevér (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	V
IV.	szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	V
IV.	közönséges késeidenevér/szőröskarú koraidenevér (<i>Eptesicus serotinus/Nyctalus leisleri</i>)	V
IV.	fehérszélű törpedenevér/durvavitorlájú törpedenevér* (<i>Pipistrellus kuhlii/Pipistrellus nathusii</i>)	V
V.	éti csiga (<i>Helix pomatina</i>)	V
V.	nyuszt (<i>Martes martes</i>)	V

23. táblázat: A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű, de nem Natura 2000 jelölő állatfajok

*A detektoros észlelés nem tette lehetővé a két faj elkülönítését

1.2.5 A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV, BD*)	Jelentőség
NÖVÉNYEK			
törpemandula	<i>Amygdalus nana</i>	V	Visszaszorulóban lévő sztyeppcserjések jelző faja.
ÁLLATOK			
haris	<i>Crex crex</i>	FV, BD	Nedves kaszálórétek fokozottan védett faja.
tövisszúró gébics	<i>Lanius collurio</i>	V, BD	A területen fészkelő közösségi jelentőségű madárfaj.

24. táblázat: A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

*V-védett, FV-fokozottan védett, BD-Madárvédelmi Irányelv I. mellékletén szereplő faj

1.3 Területhasználat

1.3.1 Művelési ág szerinti megoszlás

A tervezési területen az erdő művelési ág részesedése a legnagyobb, a terület több mint 75%-át teszi ki. Legelőként nyilvántartott területek aránya 13% körüli. A rét- és szántóterületek aránya kb. 2,5-2,5%. A művelésből kivont területek aránya 4,5%.

művelési ág	terület (ha)	arány(%)
erdő	737,5331	75,61
fásított terület	7,5740	0,78
kivett	44,1718	4,53
legelő	126,8775	13,01
nádas	9,7984	1,00
rét	23,4333	2,40
szántó	26,0481	2,67
ÖSSZESEN	975,4363	100

25. táblázat: Művelési ág szerinti megoszlás

1.3.2 Tulajdoni viszonyok

A terület körülbelül 73%-a van állami tulajdonban. A magántulajdonban lévő területek részesedések kb. 20%, míg az állami erdő- és vadgazdaságok részesedése 5% körüli. Az önkormányzati tulajdonban lévő területek nagysága nem számottevő.

Tulajdonos	Vagyonkezelő	terület (ha)	arány %
Magyar Állam		714,8195	73,28
Önkormányzat		5,6402	0,58
állami erdő- és vadgazdaságok		54,1538	5,55
kiemelt állami vállalatok és intézmények		2,4001	0,25
korlátolt felelősségű társaság		1,5767	0,16
részvénytársaság		0,8753	0,09
magántulajdon		195,9704	20,09
ÖSSZESEN		975,4363	100

26. táblázat: Tulajdoni viszonyok

1.3.3 Területhasználat és kezelés

1.3.3.1 Mezőgazdaság

A Szent László-patak völgyében a tájhasználat hagyományosan legeltetést jelentett, melyet a víz jelenléte és az üde legelők tettek lehetővé. A nagyüzemi állattartás összeomlásával, a rendszeres legeltetés hiányában megindult a növényzet avasodása, ezzel egy időben megjelentek az inváziós fajok és beindult a nem kívánt szukcesszió, ami a jelölő fajok és élőhelyek eltűnéséhez vezethet. Napjainkban a Gyúróhoz tartozó gyepeken a kaszálásos hasznosítás jellemző. A Gyúró 056 hrsz-ú és 060 hrsz-ú elcserjésedett legelőkön a tulajdonos legelő helyreállítási engedéllyel rendelkezik.

Várható, hogy a cserjeirtás után újból kaszálással és részben legeltetéssel hasznosítják a területet. Az akác térnyerése itt is jellemző.

A Gyúró 024 hrsz-ú gyepek, legelő területen gyepfeltörési kérelmet nyújtottak be, mely elutasításra került. Jelenleg kaszálással kezelik a területet. A domboldalokban természetesebb a gyepek szerkezete, (tavaszi héricses), a völgytalpi részen erősen degradált, intenzívebben kezelt gyepek találhatóak, mely természetvédelmi szempontból fajszegények. A vízfolyás mentén a kanadai aranyvessző térnyerése jelentős.

A vaddisznók kártétele jelentős, melynek nyomán inváziós növényfajok, szántóföldi gyomnövények telepedhetnek meg.

1.3.3.2 Erdészet, erdőgazdálkodás

A Szent László patak mentén lévő erdők változatos domborzati viszonyait, eltérő minőségű termőhelyeit (meredélyek, sziklakibúvások) az erdők minősége is leköveti. Jellemzően túltartott vadállomány jellemzi. Hosszútávon a vadsparki hasznosítás fogja jellemezni az erdőket. Elsősorban a vaddisznók túrásukkal visszavetik a növényzet felújulását, illetve a gyeptakarót felsértik. Természetes újulatra nem lehet számítani, csak kerítéses vadkizárás esetén. Számottevő a tuskósarjas, odvas faegyedek jelenléte, melyben a kék pattanó (*Limoniscus violaceus*), és a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) jelentős állománya él. Az erdei tisztásokon még nyomokban fellelhetők a lágyszárú növénytársulások, (tavaszi hérics (*Adonis vernalis*)), de a cserjésedés és a vadlétszám miatt kérdéses a fennmaradásuk.

A mezőgazdasági területekkel körbevett meredek és keskeny erdőrészek, (pl.: Gyúró 022) „vadkamraként” működnek, melyek hatását a kihelyezett szőrök, vadetetők tovább fokozzák.

A területen jelen lévő inváziós fajok: fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), aranyvessző fajok (*Solidago spp.*), zöld juhar (*Acer negundo*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*).

A területen az országos erdő állomány adattár alapján 765,47 ha üzemtervezett erdő található, melyből 734,16 ha állami tulajdonban van. Magántulajdonban 31,31 ha erdőterület áll.

Tulajdonformák területmegoszlása

Tulajdonforma	Erdő-		Egyéb-		Összesen	
	ha	db	ha	db	ha	db
	r é s z l e t					
Állami tulajdon	681,18	219	52,98	73	734,16	292
Magán tulajdon	23,51	8	7,8	3	31,31	11
Összesen	704,69	227	60,78	76	765,47	303

27. táblázat: Tulajdonformák területmegoszlása

Faállományok korosztály táblája

		K O R O S Z T Á L Y O K											
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-60	61-80	81-100	101-120		Össz (ha)	%	
F A Á L L O M Á N Y T Í P U S O K	Egyéb részlet*										60,78	60,78	7,940
	A			7,38	1,99	13,99	5,33					28,69	3,748
	A-EL			4,71	12,6	21,77	17,71				1,68	58,47	7,638
	A-F					2,76						2,76	0,361
	A-NNY					8,01						8,01	1,046
	CS		6,77	2,37		5,78	53,43	13,22				81,57	10,656
	CS-EF					11,62						11,62	1,518
	CS-EL		5,27	15,28		0,76	34,54	3,94				59,79	7,811
	CS-FF			1,8		1,5	5,61	1,52				10,43	1,363
	CS-KST						5,76					5,76	0,752
	CS-KTT						6,45	18,26				24,71	3,228
	CS-MOT						0,82	5,88				6,7	0,875
	EF					1,06						1,06	0,138
	EF-A	0,48				4,25						4,73	0,618
	EF-EL					0,75	1,29					2,04	0,267
	EF-F					4,92						4,92	0,643
	EKL		0,87	1,62	0,46	0,93						3,88	0,507
	ELL								1,83			1,83	0,239
	FD		0,56									0,56	0,073
	FF			1,11		33,17	7,81		1,22	0,58		43,89	5,734
	FF-CS				7,01	24,91						31,92	4,170
	FF-EL				1,03	45,73	5,08	1,25	1,53			54,62	7,135
	FF-F					0,27						0,27	0,035
	FF-T						0,95					0,95	0,124
	FÜ-E					0,98						0,98	0,128
	GY-KST					1,68						1,68	0,219
	H-E					0,59						0,59	0,077
	HNY-EL			0,62								0,62	0,081
	J-E					12,06	2,56	0,84				15,46	2,020
	K			2,82	1,11	3,5	6,71	3,01				17,15	2,240
	K-E	4,55		7,5	13,34	35,73	37,42	29,62	1,66			129,82	16,960
	KST						6,57					6,57	0,858
	KST-CS		1,04				9,27					10,31	1,347
KST-F			1,51								1,51	0,197	
KST-K						2,47					2,47	0,323	
K-T						9,92		0,94			10,86	1,419	
KTT						20,4					20,4	2,665	

		<i>K O R O S Z T Á L Y O K</i>										
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-60	61-80	81-100	101-120		Össz (ha)	%
KTT-EGYF						1,26					1,26	0,165
KTT-MOT								0,45			0,45	0,059
MÉ-E		2,49									2,49	0,325
MOT-CS						3,9	2,22	1,15			7,27	0,950
MOT-E						0,75					0,75	0,098
MOT-VK								10,78			10,78	1,408
NNY			2,75	2,55							5,3	0,692
NNY-EL			2,97		5,82						8,79	1,148
Végösszeg		5,03	17	52,44	40,09	242,54	246,01	90,99	8,33	63,04	765,47	100

28. táblázat: Faállományok korosztály táblája

* Korosztályba nem sorolható üres vágásterületek, tisztások

Fahasználati mód	terület (ha)
Egyéb kitermelés (ET)	6,26
Egészségügyi termelés (EÜ)	273,52
Növedékfokozó gyérítés	8,35
Tisztítás (TI)	4,57
Törzskiválasztó gyérítés (TKGY)	4,54
Tarvágás (TRV)	35,53
Össz (ha)	332,77

29. táblázat: Fahasználati módok

A tervezési területen található erdők túlnyomó többsége vágásos üzemmódban van, mindössze 13,4 hektár kiterjedésű a faanyagtermelést nem szolgáló erdőterület.

(adatok forrása: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság, 2018).

1.3.3.3. Vadgazdálkodás, vadászat, halászat, horgászat

A vadgazdálkodó az Ózbak Vadásztársaság és a Vál-Völgye Vadásztársaság. Jelenleg érvényes vadgazdálkodási vadgazdálkodási üzemtervek 2017. március 1 – 2037. február 28. között érvényesek. Hosszú távon és jellemzően vadaskerti hasznosítás lesz a területen. A Vérti és Ginjai vadaskertek érvényes környezetvédelmi engedéllyel rendelkeznek (DINPI ikt.sz. 2077/2/2017.).

A vadaskerten belül található az Alcsút-Pogányvár elnevezésű földvár. Az Alcsútdoboz 0137/2d helyrajzi számú ingatlanon található földvár állapotának megőrzése érdekében vaddisznó kizárására vadkerítés nyomvonala kijelölésre került.

1.3.3.4. Vizgazdálkodás

A tervezési területen nem található kijelölt halászati víztest. A Gerecséből eredő Szent László patak a Bicskei-medence vizeit összegyűjtve szeli át a területet. A patak természetes medrét a vadállomány számos helyen dagonyává alakította. Mesterséges gáttal felduzzasztott, elárasztott gyepterületek találhatóak a tervezési területen (pl.: Alcsútdoboz 157/7 hrsz), melyek tó benyomását keltik. Természetvédelmi szempontból jelentős vizes élőhely a rá jellemző kétéltű, hulló faunával. A vizes élőhelyen vidra, hód megtelepedése, ill. fekete gólya, rétisas fészekfoglalása várható.

1.3.3.5. Turizmus

A jellemzően zárt, nagyrészt kerítéssel, elektromos kapukkal védett erdőkben kizárólag vadászturizmussal lehet számolni. A vadaskerten kívüli mezőgazdasági területeken a turizmus nem jellemző, veszélyeztető tényezőként a terepmotorozás jelen van.

1.3.3.6. Ipar

A természetmegőrzési területen ipari és bányászati tevékenység nem folyik.

1.3.3.7. Infrastruktúra

A Natura 2000 terület északi határán halad az Alcsútdoboz-Etyek között húzódó műút, amely azonban nem része a tervezési területnek.

A tervezési területet keresztezi a Tabajd-Gyúró között húzódó nagyfeszültségű (400kW) távvezeték.

A tervezési terület Alcsútdoboz Vérti-pusztá elnevezésű részén beépített terület (vadászház) is a Natura 2000 terület részét képezi.

1.3.3.8. Településrendezési eszközök

Alcsútdoboz:

Alcsútdoboz község területére a 9/2002. (X.1.) önkormányzati rendelettel elfogadott helyi építési szabályzat (HÉSZ) vonatkozik.

A HÉSZ alapján a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek védendő tájhasználatú övezet (M-1), általános mezőgazdasági övezet (M-3), védett erdőterület (Etv), rekreációs funkciójú különleges beépítésre szánt terület (K-R3) övezetekbe tartoznak.

- K-R3 esetében (14 § (1)): Rekreációs hasznosítási területként lehatárolt területeken elsősorban vendéglátó, szálláshely-szolgáltató, továbbá a szabadidős tevékenységekhez, lovasturizmushoz kapcsolódó épületek, létesítmények, a pihenést, a testedzést szolgáló

létesítmények, építmények helyezhetők el. Igény esetén a lakó funkció (lakóépület elhelyezése) is engedélyezhető.

Kialakítható/beépíthető minimum teleknagyság: 3000 m². Beépíthető minimum telekszélesség 25 m. Beépítési mód: szabadonálló. Maximális beépítési százalék: 20 %. Maximális építménymagasság: 7,5 m.

(4) Az építési övezetekben az építési hely határvonala: Az előkertben a telek szélétől 5 m-re; az oldalkertben a telek szélétől 5 m-re; A hátsókertben a telek szélétől 5 m-re húzódik.

(5) A rekreációs területek építési övezetekben a zöldfelületek kialakítására az alábbi előírások vonatkoznak: Az egyes telkek minimális zöldfelületi borítottságát az alövezetek előírásai tartalmazzák. A telkek zöldfelülettel borított részének legalább 1/3-át háromszintű (gyep-, cserje- és lombkorona szint együttesen) növényzet alkalmazásával kell kialakítani. Kizárólag egyszintű növényzet a zöldfelülettel fedett terület legfeljebb 1/3-át boríthatja. A zöldfelületek kialakítása, növénytelepítés során – kivéve az arborétum övezet – legalább 85%-ban honos növényfajok alkalmazandók. Az építési övezet zöldfelületeinek kialakítása, meglévő zöldfelületek átalakítása tervezési jogosultsággal rendelkező táj- és kertépítész tervező által készített kertészeti terv alapján történhet. Parkolók telken belül fásítva alakíthatók ki: 4 parkolóhelyenként legalább 1 fa ültetendő.

- M-1 és M-3 esetében együttesen (21 § (4)): Általános előírások: Az egyes övezetekben bármilyen rendeltetésű épület kizárólag a helyi építési hagyományoknak megfelelő, tájbailló építészeti kialakítással, magastetővel létesíthető. A gazdasági épületek egy max. 20 m²-es ideiglenes tartózkodásra alkalmas részt is magukba foglalhatnak. Az egyes építmények kizárólag az OTÉK 36 §-ban előírt távolságok betartásával helyezhetők el. Mezőgazdasági területen az épületek, építmények elhelyezésekor a közlekedési területekre és az egyéb területekre (vízgazdálkodással összefüggő területek) vonatkozó előírásokat is figyelembe kell venni.

(5) Környezeti feltételek: A mezőgazdasági övezetek területén kizárólag olyan tevékenységek folytathatók, melyek légszennyező anyag kibocsátása a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően, az elérhető legjobb technikát figyelembe véve megállapításra kerülő kibocsátási határértékeket nem haladja meg.

A 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 7 §-a szerint, a térség légszennyezettségi állapotát vigyelembe véve kijelölésre kerülő zónarendszer megállapítását követően a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőség által pontosított levegővédelmi követelmények betartása feltétele a légszennyező létesítmények üzemeltetésének.

A mezőgazdasági övezetekben nem engedélyezhető a levegő védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet szerinti védelmi övezetet igénylő tevékenység (Korm. rendelet 2. sz. melléklet).

Kellemetlen szagot, bűzt okozó tevékenységek kizárólag abban az esetben folytathatók, ha a szagelszívás a technológia során biztosítható, a bűzanyagok külső légtérbe való kijutása megakadályozható.

Diffúz légszennyezést okozó tevékenységek zárt térben, vagy a kiporzás megakadályozása esetén folytathatók.

A mezőgazdasági övezetekben kizárólag olyan tevékenységek folytathatók, ill. technológiák alkalmazhatók, amelyek során a 10/2000. (VI.2.) KöM-EüM-FVM-KHVM együttes

rendeletben előírt, a felszín alatti víz és a földtani közeg minőségi védelméhez szükséges „B” érzékeny besorolású területekre vonatkozó határértékek teljesíthetők.

Az övezetben a felszín alatti vizek minőségéről szóló 33/2000. (III. 17.) Korm. rendelet 3. sz. mellékletében felsorolt tevékenységek kizárólag a Korm. rendeletben előírt hatósági engedéllyel folytathatók.

A vizek minőségének védelme érdekében a mezőgazdasági rendeltetésű területeken a vízfolyások mentén nem folytatható olyan tevékenység, mely a vízfolyások továbbá a talaj- és a talajvizek állapotát veszélyezteti, ill. talaj- vagy talajvízszennyezést okozhat, így különösen növényvédelmi tevékenység a növényvédelmi tevékenységekről szóló 5/2001. (I. 16.) FVM rendelet 10 §-a szerinti korlátozásokkal folytatható.

Talajszennyezés veszélyével járó tevékenységek a szennyezést kizáró aljzaton végezhetők.

A mezőgazdasági övezetek területén a felszín alatti vízkészlet használata csak vízjogi engedély és a talajvédelmi hatóság engedélye alapján történhet.

Mezőgazdasági rendeltetésű terület szennyvízzel történő öntözése vízfolyások 100 m-es körzetében és belterületől 1000 m-en belüli távolságban nem engedélyezhető.

A csatornahálózatba nem bekapcsolható mezőgazdasági területen bármely szennyvizet létesítmény kizárólag abban az esetben üzemeltethető, ha a szennyvíz gyűjtése és átmeneti tárolása zárt, szivárgásmentes tárolóban történik. Szippantott szennyvíz csak a kijelölt szennyvíztisztító-telepre szállítható. Csatornahálózatba be nem kapcsolható mezőgazdasági területen vízőblítés nélküli ürgödörös árnyékszék létesíthető.

A káros, ill. veszélyes anyagokat tartalmazó szennyvizek előtisztítását, kezelését a keletkezés helyén, a vonatkozó jogszabályok szerint kell megoldani a csatornahálózatba, ill. a zárt tárolóba vezetés előtt. Közcsatornába kizárólag a 204/2001. (X. 26.) Korm. rendelet előírásainak megfelelő szennyvizek vezethetők.

Az összegyűjtött csapadékvizek élővízfolyása abban az esetben vezethetők, ha a 33/1993. (XII. 23.) KTM rendelettel módosított 3/1984. (II. 7.) OVH rendelkezés VI. vízminőségi területi kategóriára vonatkozó előírásokat teljesítik.

Szilárd és folyékony hulladék csak a kijelölt területen helyezhetők el.

Amennyiben a mezőgazdasági létesítményekben folytatott tevékenységek során a 16/2001. (VIII. 18.) KöM. rendelet szerinti veszélyes hulladék keletkezik, azt a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőségen be kell jelenteni. A veszélyes hulladékokat az ártalmatlanításig, ill. az elszállításig a 20/2001. (II. 14.) Korm. rendeletben előírt módon, hulladékfajtánként elkülönítetten kell gyűjteni és környezetszennyezés nélkül tárolni.

Állatok tartása az önkormányzat állattartási rendeletében előírt környezetvédelmi, közegészségügyi előírások betartásával történhet.

Robbanás és tűzveszélyes, továbbá veszélyes anyagok felhasználása és tárolása csak a környezet veszélyeztetése, szennyezése nélkül a vonatkozó biztonsági és egyéb előírások betartásával folytatható.

Zajt kibocsátó, rezgést okozó létesítmény kizárólag abban az esetben üzemeltethető, ill. engedélyezhető, ill. környezeti zajt okozó tevékenység kizárólag abban az esetben folytatható, ha az általa okozott környezeti zaj, rezgés a 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendeletben meghatározott védendő létesítmények környezetében a rendeletben előírt határértékeket nem haladja meg.

- M-1 esetében (22 § (1)): Az övezetbe a helyi természetvédelmi területeken; a természeti területeken; valamint a térségi jelentőségű ökológia folyosó területein található mezőgazdasági területek tartoznak.
 - (2) Az övezetben nem folytatható olyan tevékenység, ill. nem helyezhető el olyan létesítmény, amely a jelenlegi állapotot rontja, a meglévő növényállományt, ökoszisztémákat veszélyezteti, a tájkép jellegét megváltoztatja. A kialakult tájhasználatot megváltoztatni kizárólag a természeti állapothoz közelítés érdekében szabad.
 - (3) Az övezet területén ösztönözni kell az extenzív jellegű, természet-, ill. környezetkímélő gazdálkodást.
 - (4) A védendő tájhasználatú mezőgazdasági övezetben: A gyeperő, nádas művelési ágak, továbbá a vízfelületek partjait kísérő erdősávok megtartása kötelező, más művelési ágba nem sorolhatók, legfeljebb a gyepterületek ligetes fásítása engedélyezhető. Fásítás kizárólag az adott termőhely adottságainak megfelelő honos fajokkal történhet.
 - (5) Maximális szintterület sűrűség: 0,01. Beépíthető minimum teleknagyság: 20 ha. Beépíthető minimum telekszélesség: 50 m. Maximális beépítési százalék: 1 %. Maximális építménymagasság: 4,5 m.
 - (6) Az övezetben az építési hely meghatározásánál az alábbi minimális távolságokat kell figyelembe venni: Előkert 10 m, oldalkert 5, hátsókert 10 m.
 - (7) Az övezetben az OTÉK 32 §-ban felsorolt építmények közül nyilvános illemhely, önálló reklámhordozó nem helyezhető el.
 - (8) Az övezetben épületek, építmények kialakításához az elsőfok természetvédelmi hatóság hozzájárulása szükséges.
 - (9) Az övezetben kerítések nem létesíthetők.
- M-3 esetében (22 § (2)):
 - Épülettípus: gazdasági épület. Maximális szintterület sűrűség: 0,03. Beépíthető minimum teleknagyság: 1 ha. Beépíthető minimum telekszélesség: 30 m. Maximális beépítési százalék: 3 %. Maximális építménymagasság: 5,5 m.
 - Épülettípus: tanya. Maximális szintterület sűrűség: 0,01. Beépíthető minimum teleknagyság: 6 ha. Beépíthető minimum telekszélesség: 50 m. Maximális beépítési százalék: 1 %. Maximális építménymagasság: 5,5 m.
 - (3) Tanyagazdaság épületei, építményei és a hozzájuk tartozó udvar, szérűskert számára a telken belül területet kell elkülöníteni, amely nagysága nem haladhatja meg a 6000 m²-t.
 - (4) Tanyagazdaság lakóépülete kizárólag abban az esetben helyezhető el, ha OTÉK 33 §-ban felsorolt feltételek biztosíthatók. A szükséges feltételeknek a biztosításának módját az építési engedélynek tartalmaznia kell. A használatbavételi engedély az előírt feltételek teljesülését követően adható ki.
 - (5) A tanyagazdaság lakóépületének alapterülete legfeljebb 200 m² lehet.
 - (6) Az egyes építmények kizárólag az OTÉK 36 §-ban előírt távolságok betartásával helyezhetők el.
 - (7) Az övezetben az építési hely meghatározásánál az alábbi minimális távolságokat kell figyelembe venni: Előkert 10 m, oldalkert 5, hátsókert 10 m.
 - (8) Az övezetben kerítés kizárólag fából vagy sövényvel, ill. cserjesávval takart drótfonatból készíthető. Tömör kerítés az övezetben nem létesíthető.

- E-tv esetében (25 § (5)): Az övezetbe a helyi természetvédelmi területeken és a természeti területeken található erdők tartoznak. Védett rendeltetésű erdőterületen épületek nem helyezhetők el.
- (6) Kialakítható és beépíthető minimum teleknagyság: K. Kialakítható és beépíthető minimum telekszélesség: K.
- (7) Az építési övezetekben az építési hely határvonala: Az előkertben a telek szélétől 5 m-re; az oldalkertben a telek szélétől 5 m-re; A hátsókertben a telek szélétől 10 m-re húzódik.
- (8) Az épületek, építmények kizárólag tájbaillő, hagyományos szerkezetűek, magastetős, 35-45° tető hajlásszögűek lehetnek.
- (9) Védett rendeltetésű erdőterületen közlekedési és közmű létesítmények kialakítása kizárólag a természetvédelmi hatóság által meghatározott feltételekkel engedélyezhető.
- (10) Védett rendeltetésű erdőterületen kizárólag természetkímélő erdőgazdálkodás folytatható; erdőtelepítés, erdőfelújítás kizárólag őshonos fafajok alkalmazásával végezhető.
- (11) Védő és védett rendeltetésű erdőterületen fa kizárólag abban az esetben vágható ki, ha azt a fa egészségi állapota vagy baleset elhárítása teszi szükségessé.
- (12) Amennyiben a jelenlegi elsődleges rendeltetés erdőterületen más ajánlott elsődleges rendeltetés szerepel, akkor az erdészeti tevékenységet lehetőség szerint az ajánlásban foglaltakra figyelemmel kell folytatni.
- (13) Erdőterületen erdőgazdálkodás kizárólag az erdőtörvény, az erdőterv, ill. a különböző tulajdonú erdők kezelésére létrehozott szervezetek belső előírásai szerint történhet.
- (14) Az erdőterületek létesítéséhez, fakitermelési munkák végzéséhez, az erdőterületek igénybevételenek minősülő tevékenységekhez, erdőterületek megosztásához az erdészeti hatóságok engedélye, illetve szakhatósági hozzájárulása szükséges.

Etyek:

Etyek Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2009. (VII. 2.) sz. rendelete Etyek település helyi építési szabályzatáról

A HÉSZ alapján a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek, védelmi erdő terület (Ev) és vízgazdálkodási terület (V) övezetekbe tartoznak.

Ev – védelmi erdő

54. § (1) Az erdészeti nyilvántartásban lévő erdőterületen épület kizárólag az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény előírásai alapján helyezhető el. (2) Az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó erdőterületen az OTÉK előírásai szerint helyezhető el épület.

V – vízgazdálkodási terület

56. § V jelű övezet 3 méteres fenntartási sávját gyepterületként kell kialakítani.

Gyúró:

Gyúró község területére a 6/2005. (IX. 29.) önkormányzati rendelettel elfogadott helyi építési szabályzat (HÉSZ) vonatkozik.

A HÉSZ alapján a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek általános mezőgazdasági terület (Má), véderdő terület (E) és vízgazdálkodási terület (V) övezetekbe tartoznak.

A tervezési terület vonatkozásában a településrendezési eszközök túlnyomó részben összhangban vannak a védelmi igényekkel, megfelelően biztosítják a Natura 2000 értékek fenntartását.

2. Felhasznált irodalom

- Földművelésügyi Minisztérium (szerk.) (2018. február): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. Budapest (kézirat)
- Böloni János, Molnár Zsolt, Kun András (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. A hazai vegetációtípusok leírása és határozója. ÁNÉR 2011
- Dövényi Zoltán (2010): Magyarország kistájainak katasztere. MTA Földrajztudományi Intézet, Budapest
- Görföl Tamás (2018): Kutatási jelentés: A Szentgyörgypuszta (HUDI20049) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület denevérfaunájának felmérési eredményei (kézirat)
- Haraszthy László (szerk.) 2014: Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár
- Kun András (2018): Kutatási jelentés: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület élőhelytérképezése (kézirat)
- Szalkay József Magyar Lepkészeteki Egyesület (2018): Kutatási jelentés: Közösségi jelentőségű, védett és fokozottan védett bogárfajok felmérése az Északi-Gerecse HUDI20018, Szigeti homokok HUDI20047, Szentgyörgypuszta HUDI20049 és a Velencei-hegység HUDI20053 területeken (kézirat)
- Szalkay József Magyar Lepkészeteki Egyesület (2018): Kutatási jelentés: Közösségi jelentőségű, védett és fokozottan védett lepkefajok felmérése az Északi-Gerecse HUDI20018, Szigeti homokok HUDI20047, Szentgyörgypuszta HUDI20049 és a Velencei-hegység HUDI20053 területeken (kézirat)
- Szövényi Gergely (2018): Kutatási jelentés: Egyenesszárnyú rovarok a Szentgyörgypuszta különleges természetmegőrzési terület (HUDI20049) területén 2018-ban (kézirat)
- Varga András (2018): Kutatási jelentés: Közösségi jelentőségű illetve védett puhatestű fajok felmérése Szentgyörgypuszta HUDI20049 területen (kézirat)

Internetes oldalak:

A magyar állami természetvédelem hivatalos honlapja: www.termeszetvedelem.hu

A Natura 2000 hálózat magyar honlapja: www.natura.2000.hu

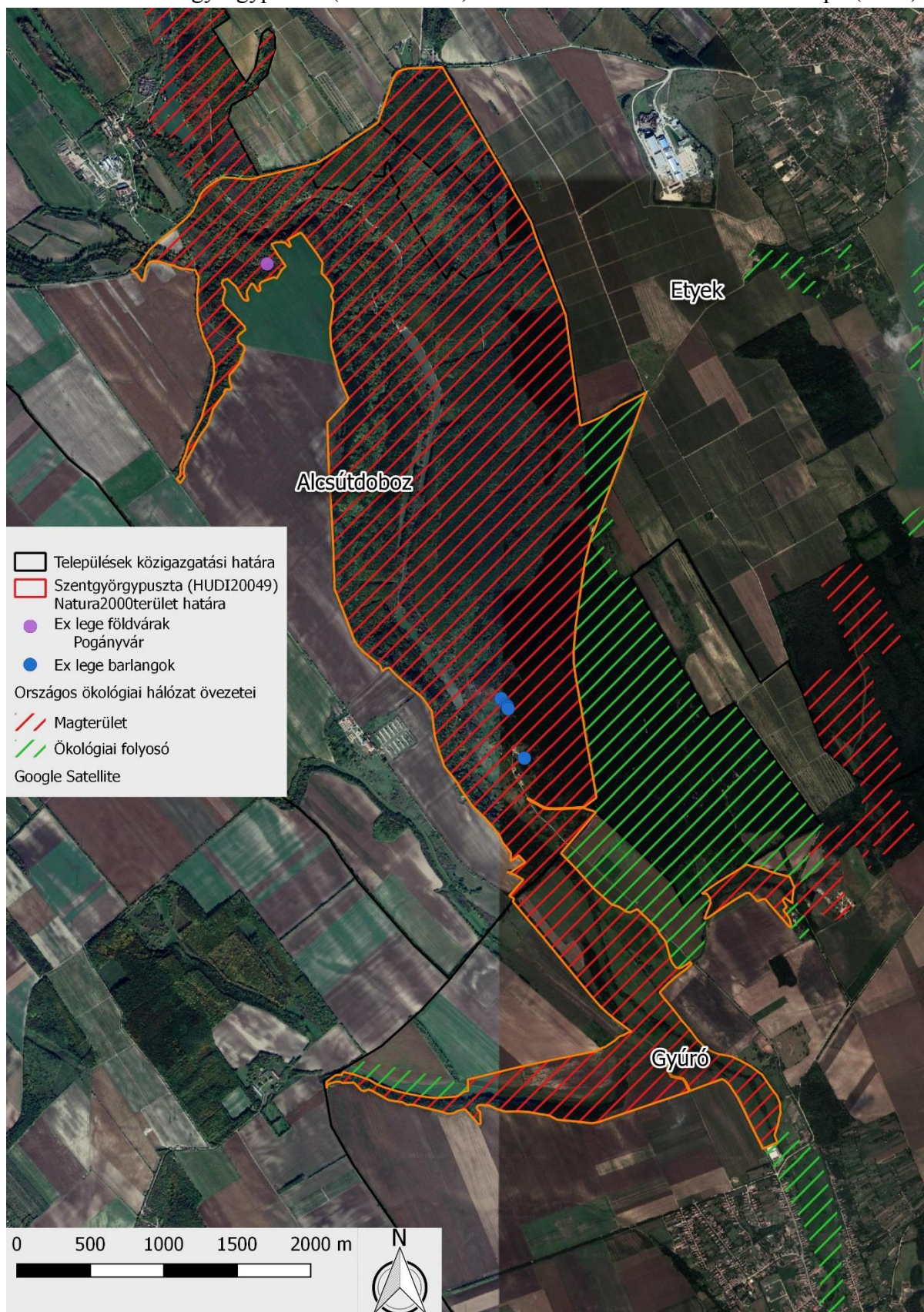
Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa: www.novenyzetiterkep.hu

Vízgyűjtő gazdálkodási tervek: www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149

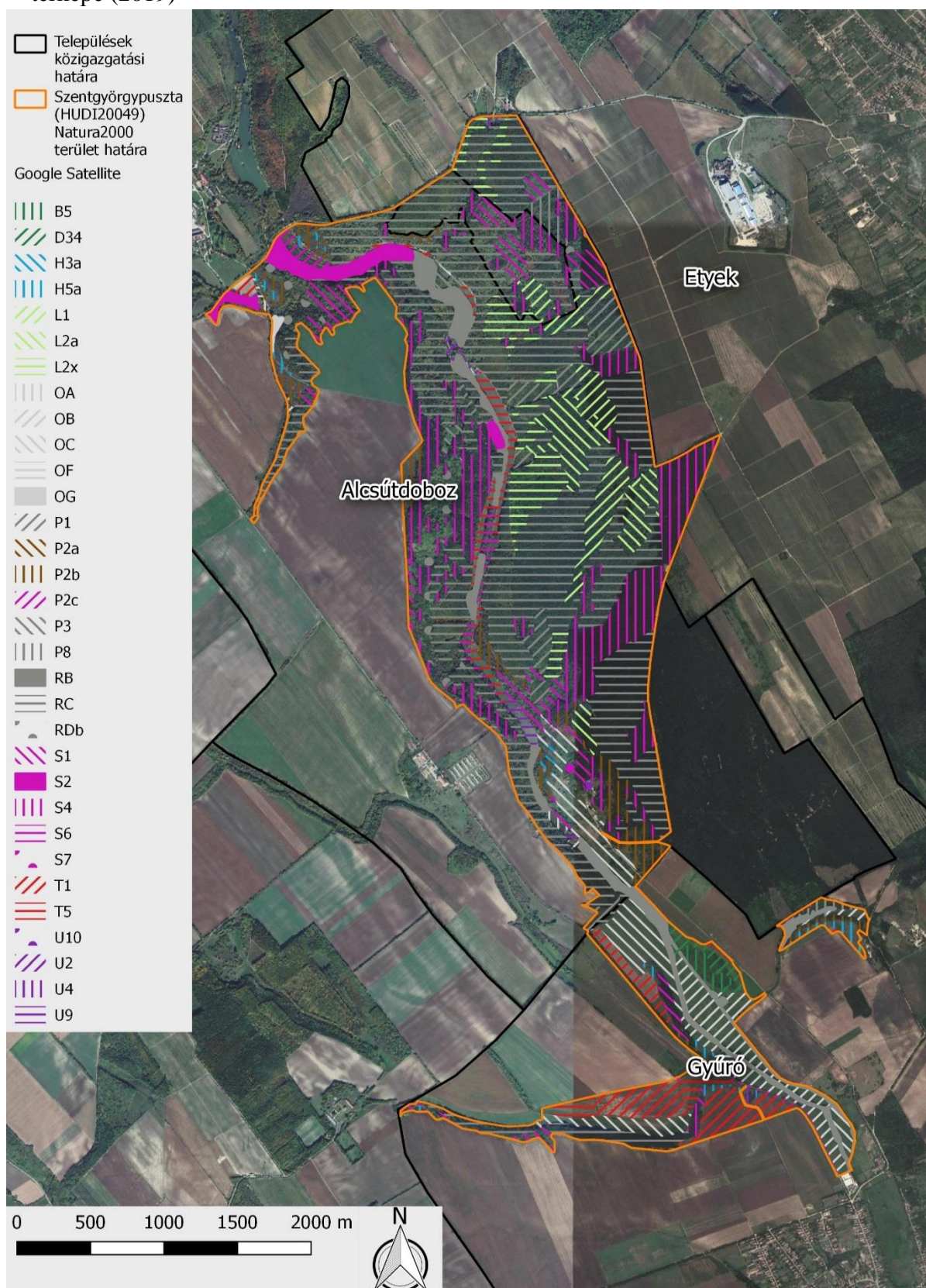
3. Térképek és melléletek

1. számú melléklet: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület áttekintő térképe
2. számú melléklet: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület ÁNÉR élőhelytípusainak térképe
3. számú melléklet: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület közösségi jelentőségű élőhelytípusainak térképe
4. számú melléklet: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület kezelési egységeinek térképe

1. melléklet: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület **áttekintő** térképe (2019)

2. melléklet Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület **ÁNÉR élőhelytípusainak** térképe (2019)

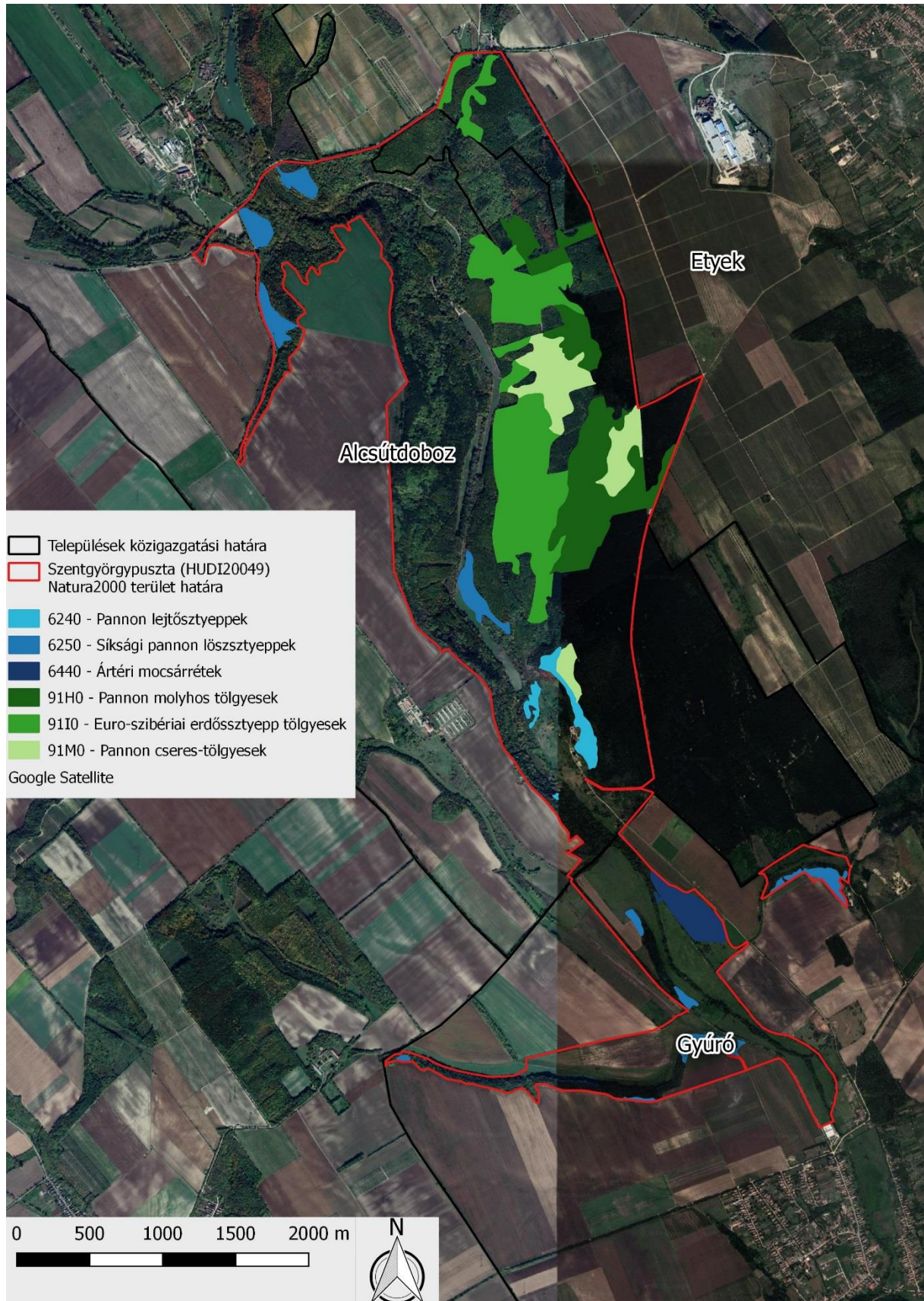

Élőhelykódok magyarázata:

<i>Á-NÉR kód</i>	<i>Á-NÉR élőhelytípus rövid elnevezése</i>	<i>Natura 2000 kód</i>	<i>Natura2000 élőhely elnevezése*</i>
B5	Nem zsombékoló magassárrétek	6440	Ártéri mocsárrétek
D34	Mocsárrétek	6440	Ártéri mocsárrétek
H3a	Köves talajú lejtősztyepek	6240	Szubpannon sztyeppék
H5a	Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek	6250	Síksági pannon löszgyepek
L1	Mész- és melegkedvelő tölgyesek	91H0	Pannon molyhos tölgyesek
L2a	Cseres-kocsánytalan tölgyesek	91M0	Pannon cseres-tölgyesek
L2x	Hegylábi zárt erdőssztyep tölgyesek	91I0	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek
OA	Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek		
OB	Jellegtelen üde gyepek		
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek		
OF	Magaskórós ruderális gyomnövényzet		
OG	Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet		
P1	Őshonos fafajú fiatalosok		
P2a	Üde és nedves cserjések		
P2b	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	(6240) (6250)	(Szubpannon sztyeppék) (Síksági pannon löszgyepek)
P2c	Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok		
P3	Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősités		
P8	Vágásterületek		
RB	Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők		
RC	Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	(91I0) (91H0)	(Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek) (Pannon molyhos tölgyesek)
RDb	Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők		
S1	Ültetett akácosok	(6250)	(Síksági pannon löszgyepek)
S2	Nemesnyárasok		
S4	Ültetett erdei- és feketefenyvesek	(6240) (91H0)	(Szubpannon sztyeppék) (Pannon molyhos tölgyesek)
S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai		
S7	Nem őshonos fajú facsoportok, erdősavok és fasorok		
T1	Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák		
T5	Vetett gyepek, füves sportpályák		
U2	Kertvárosok, szabadidős létesítmények		
U4	Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók		
U9	Állóvizek		
U10	Tanyák, családi gazdaságok		

*A zárójelben szereplő Natura 2000 élőhelyek nem érik el a térképezhető területnagyságot, azonban töredékesen jelen vannak a cserjésekben, idegenhonos erdőkben, így szerepeltetjük őket a táblázat megfelelő sorában.

3. melléklet: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület **közösségi jelentőségű élőhelytípusainak térképe (2019)**

4. melléklet: Szentgyörgypuszta (HUDI20049) Natura 2000 terület **kezelési egységeinek** térképe (2019)

